

14-05-2024 - Norm inzake de opdrachten van de bedrijfsrevisor bij de ondernemingsraad

Gecoördineerde versie 9.12.2025

DE RAAD VAN HET INSTITUUT VAN DE BEDRIJFSREVISOREN,

Gezien artikel 31, § 1 van de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren; schrift

Gezien het ontwerp van norm van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren voorgelegd ter openbare raadpleging die plaatsvond van 2 december 2021 tot 1 maart 2022;

Gezien de commentaren ontvangen op deze openbare raadpleging;

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (IBR) heeft op zijn vergadering van 7 februari 1992 de normen betreffende de opdracht van de bedrijfsrevisor bij de ondernemingsraad aangenomen. Deze normen werden aangepast aan het Wetboek van vennootschappen en de uitvoeringsbesluiten door de Raad van het IBR op 6 december 2002.*
- (2) In november 2020 heeft de Raad van het IBR een bijkomende norm (herziene versie 2020) bij de in België van toepassing zijnde ISA's aangenomen. Bij de goedkeuring van de bijkomende norm heeft de Hoge Raad voor de Economische Beroepen beslist om, zoals voorzien door artikel 31 van de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren, gebruik te maken van het injunctierecht en aan de Raad van het IBR te vragen om voormelde normen te actualiseren. Deze normen dienden inderdaad aangepast te worden aan de gewijzigde wet- en regelgeving, zoals het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en het in België van toepassing zijnde normatief kader.*
- (3) Artikel 3:83 WVV omschrijft de opdracht van de bedrijfsrevisor als volgt:*
 - 1° verslag uitbrengen over de jaarrekening en over het jaarverslag overeenkomstig de artikelen 3:74 en 3:75;*
 - 2° certificeren van de getrouwheid en volledigheid van de economische en financiële inlichtingen die het bestuursorgaan aan de ondernemingsraad verstrekt;*
 - 3° verklaren en ontleden van de economische en financiële inlichtingen ten aanzien van de financiële structuur en de evolutie in de financiële toestand van de vennootschap te verklaren en te ontleden;*

4° bij gebrek aan reactie van het bestuursorgaan, de ondernemingsraad inlichten over de onmogelijkheid om de vereiste certificering te kunnen afgeven of de vastgestelde leemten in de economische en financiële inlichtingen.

Tot slot oefenen de bedrijfsrevisoren dezelfde taken uit met betrekking tot de in artikel 3:12, § 1, 8°, bedoelde sociale balans.

De oorsprong van dit artikel is terug te vinden in artikel 15bis van de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven. Dit artikel werd ingevoerd naar aanleiding van de hervorming van het bedrijfsrevisoraat in 1983 ([Wetsontwerp](#) tot hervorming van het bedrijfsrevisoraat, Kamer, zitting 1982-1983, 552/1). Uit de memorie van toelichting blijkt dat de wetgever met de economische en financiële inlichtingen niet enkel de inlichtingen te verstrekken krachtens het KB van 27 november 1973 beoogde maar tevens deze verstrekt krachtens een collectieve arbeidsovereenkomst en zelfs inlichtingen die worden meegedeeld los van enige wettelijke, bestuursrechtelijke of conventionele verplichtingen.

De bedrijfsrevisor zal dan ook eveneens de nodige aandacht besteden aan de inlichtingen die deel uitmaken van de EFI, maar die niet noodzakelijkerwijze opgenomen zijn in het koninklijk besluit van 27 november 1973. Het gaat daarbij hoofdzakelijk over de informatie vereist door de CAO 9 en, in voorkomend geval, de CAO's 24 en 39.

- (4) De bedrijfsrevisor heeft een belangrijke opdracht met betrekking tot de sociale dialoog in de ondernemingsraad zoals bepaald in de Belgische verordeningen, Europese richtlijnen en aanbevelingen van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO of International Labour Organization, ILO).*
- (5) De opdracht van de bedrijfsrevisor kadert in het overeenkomstig de bepalingen van het KB van 27 november 1973 meedelen door het ondernemingshoofd aan de ondernemingsraad van de economische en financiële inlichtingen betreffende de onderneming, zoals gedefinieerd door artikel 14 van de wet van 20 september 1948. Artikel 3 van voormeld koninklijk besluit bepaalt dat de informatie de werknemers in staat moet stellen zich een klaar en juist beeld te vormen van de toestand, de evolutie en de vooruitzichten van de onderneming of de juridische entiteit waarvan zij eventueel deel uitmaakt. Deze informatie moet toelaten het verband te leggen tussen de gegevens van economische aard en die van financiële aard, en te begrijpen welke de terugslag is van deze gegevens op het beleid van de onderneming inzake organisatie, werkgelegenheid en personeel. Zij moeten tevens toelaten de onderneming te situeren in een ruimer kader, enerzijds, van de economische of financiële groep waarvan zij eventueel deel uitmaakt en, anderzijds, van de sector en van de gewestelijke, nationale en internationale economie.*
- (6) Opdat de bedrijfsrevisor de economische en financiële inlichtingen kan certificeren moeten deze inlichtingen evenwel blijken uit de boekhouding, de jaarrekening of andere verifieerbare stukken.*
- (7) In 2015 hebben het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (IBR) en de sociale partners (vertegenwoordigers van het VBO, Unizo, het ABVV, het ACLVB en het ACV) een reeks praktische tips ontwikkeld die kunnen leiden tot een optimale relatie tussen de ondernemingsraad en de bedrijfsrevisor zodat alle betrokkenen kunnen bijdragen aan een betere werking van de ondernemingsraad en de vergaderingen waarop de EFI wordt*

behandeld. Deze 24 praktische tips voor de bedrijfsrevisor, het ondernemingshoofd en de werknemersvertegenwoordiger werden geactualiseerd in december 2021. Deze brochure is noch een norm, noch een aanpassing van het toen vigerend regelgevend kader maar kan gebruikt worden als bijkomende toelichting bij een aantal aspecten die door onderhavige norm worden behandeld.

- (8) Onderhavige norm bevat algemene bepalingen, vereisten en toepassingsmodaliteiten. De bedrijfsrevisor dient de gehele tekst van deze norm, met inbegrip van de toepassingsmodaliteiten, na te leven teneinde de doelstellingen te begrijpen en de vereisten naar behoren toe te passen. De bedrijfsrevisor dient daarbij zijn professionele oordeelsvorming toe te passen en een professioneel-kritische instelling te handhaven.*

De toepassingsmodaliteiten vormen leidraden die relevant zijn voor de behoorlijke toepassing van de vereisten van deze norm. De toepassingsmodaliteiten bevatten onder meer verdere uitleg over de vereisten en kunnen:

- nadere uitleg bevatten van wat een vereiste inhoudt of wat het is bedoeld te omvatten; dit kan onder meer door verwijzing naar wet- of regelgeving;*
- voorbeelden bevatten die in de gegeven omstandigheden van toepassing kunnen zijn.*

- (9) Onderhavige norm werd aangepast door de Specifieke beroepsnorm van 9 december 2025 voor opdrachten van assurance van (geconsolideerde) duurzaamheidsinformatie door de wet toevertrouwd aan de bedrijfsrevisor, om toe te lichten hoe de commissaris zijn pedagogische rol ten aanzien van de ondernemingsraad zal vervullen wanneer hij of een andere bedrijfsrevisor de assuranceopdracht met betrekking tot de (geconsolideerde) duurzaamheidsinformatie, die hem door de wet is toevertrouwd, uitvoert.*

Onderhavige norm werd uitdrukkelijk van toepassing verklaard, wanneer de commissaris is aangesteld voor de assuranceopdracht met betrekking tot de (geconsolideerde) duurzaamheidsinformatie.

Indien een andere bedrijfsrevisor dan de commissaris werd benoemd voor de assuranceopdracht met betrekking tot de (geconsolideerde) duurzaamheidsinformatie opgenomen in het jaarverslag, dient deze andere bedrijfsrevisor zowel de paragrafen 10 en 11 betreffende de pedagogische rol als de sectie VI.2. “Specifieke aspecten met betrekking tot de vergadering” van de onderhavige norm toe te passen. Het jaarverslag wordt immers aan de ondernemingsraad overhandigd. Daarom is het deze bedrijfsrevisor die aanwezig moet zijn op de vergadering van de ondernemingsraad als zijn verslag wordt besproken en die eventueel moet deelnemen aan een voorbereidende vergadering terzake, en dit naar analogie van hetgeen de wet van 2 december 2024 betreffende de openbaarmaking van duurzaamheidsinformatie door bepaalde vennootschappen en groepen en de assurance van duurzaamheidsinformatie en houdende diverse bepalingen voorziet over de onafhankelijke verlener van assurediensten die in de toekomst, net zoals voorzien is voor de commissaris in artikel 3:86 WVV, mag en in bepaalde gevallen moet deelnemen aan de vergaderingen van de ondernemingsraad (art. 114 van de wet van 2 december 2024).

HEEFT OP ZIJN ZITTING VAN 23 FEBRUARI 2024 DE HIERNAVOLGENDE NORM AANGENOMEN, ZOALS GEWIJZIGD OP ZIJN ZITTING VAN 28 MAART 2025.

Goedkeuring van onderhavige norm

De Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren heeft op 22 september en 15 december 2023 het ontwerp van onderhavige norm aangenomen en ter goedkeuring voorgelegd aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en de minister bevoegd voor Economie.

Overeenkomstig artikel 31, §1, 5de en 6de lid van de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren, werd het Instituut gehoord en heeft deze laatste de aangepaste ontwerpnorm op 23 februari 2024 aangenomen om rekening te houden met de vraag van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen d.d. 19 december 2023 tot aanpassing van deze norm op basis van zijn eigen opmerkingen, de hoorzitting of de opmerkingen van het College, de FSMA en/of de Nationale Bank van België.

Overeenkomstig artikel 31, § 2 van voormelde wet, werd deze norm op 28 februari 2024 door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en op 14 mei 2024 door de Minister die bevoegd is voor Economie goedgekeurd. Deze goedkeuring heeft het voorwerp uitgemaakt van een bericht door de minister die bevoegd is voor Economie, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 22 mei 2024, p. 64522.

Onderhavige norm werd gewijzigd door de Specifieke beroepsnorm van 9 december 2025 voor opdrachten van assurance van (geconsolideerde) duurzaamheidsinformatie door de wet toevertrouwd aan de bedrijfsrevisor. De Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren heeft het ontwerp van Specifieke beroepsnorm op zijn zitting van 28 juni 2024 aangenomen en ter goedkeuring voorgelegd aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en de minister bevoegd voor Economie.

Overeenkomstig artikel 31, §1, 5de en 6de lid van de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren, werd het Instituut gehoord op 21 augustus 2024 door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen tijdens een hoorzitting waarbij deze laatste zijn eigen opmerkingen en de opmerkingen van het College, de FSMA en de Nationale Bank van België heeft meegedeeld. Naar aanleiding van deze hoorzitting werd op 26 september 2024 een verzoek tot herformulering door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen gericht aan het Instituut, waarna de Raad van het Instituut op 14 januari 2025, na de omzetting van de CSRD in de Belgische wetgeving, het gewijzigd ontwerp van Specifieke beroepsnorm heeft aangenomen. Een tweede hoorzitting werd door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen gehouden op 17 maart 2025. Naar aanleiding van deze hoorzitting en van het verzoek tot herformulering door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen heeft het Instituut het gewijzigde ontwerp van Specifieke beroepsnorm aangenomen op 28 maart 2025.

IBR-IRE

Goedgekeurd (B.S. 22.05.2024) en gewijzigd door de Specifieke beroepsnorm van 9-12-2025 voor opdrachten van assurance van (geconsolideerde) duurzaamheidsinformatie door de wet toevertrouwd aan de bedrijfsrevisor (B.S. 19.12.2025)

Overeenkomstig artikel 31, § 2 van voormelde wet, werd deze Specifieke beroepsnorm op 14 april 2025 door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en op 9 december 2025 door de Minister die bevoegd is voor Economie goedgekeurd. Deze goedkeuring heeft het voorwerp uitgemaakt van een bericht door de minister die bevoegd is voor Economie, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 19 december 2025, p.94863.

Inhoudstafel

Toepassingsgebied	8
Datum van inwerkingtreding en opheffingsbepaling.....	8
Doelstellingen.....	8
Definities	9
Vereisten en toepassingsmodaliteiten.....	11
I. Gemeenschappelijke bepalingen voor de opdrachten bij de ondernemingsraad beoogd door onderhavige norm	11
II. Opdrachtbrief	12
III. Benoeming en ontslag/ontslagname van de bedrijfsrevisor.....	13
IV. Schriftelijke bevestigingen.....	14
V. Opdrachten bij de ondernemingsraad	15
V.1. Opdracht met betrekking tot het verslag over de jaarrekening en over het jaarverslag	15
V.2. Opdracht met betrekking tot de getrouwheid en de volledigheid van de EFI en op te stellen verslagen	15
V.2.1. Werkzaamheden die gemeen zijn aan de vier categorieën van EFI	15
V.2.2. Specifieke werkzaamheden naargelang van de categorie van EFI	17
V.2.2.1. Basisinformatie en jaarlijkse informatie	17
V.2.2.2. Werkzaamheden met betrekking tot de sociale balans.....	18
V.2.2.3. De periodieke en de occasionele informatie	18
V.2.3. Certificering volgens elke categorie van de EFI.....	20
V.2.3.1. Soorten van certificering van de basisinformatie	20
V.2.3.2. Soorten van certificering van de jaarlijkse informatie en, wanneer het geval zich voordoet, de periodieke en de occasionele informatie	21
V.2.4. Structuur van de verslagen over de EFI	21
V.2.4.1. Verslag over de basisinformatie.....	21
V.2.4.2. Verslag over de jaarlijkse informatie en, wanneer het geval zich voordoet, de periodieke en de occasionele informatie	22
V.3. Opdracht met betrekking tot de verklaring en de ontleding van de EFI.....	23
VI. Bijzondere aspecten	24
VI.1. Aspecten met betrekking tot de na te leven termijn volgens de categorie van EFI	24
VI.2. Specifieke aspecten met betrekking tot de vergaderingen	25

IBR-IRE

Goedgekeurd (B.S. 22.05.2024) en gewijzigd door de Specifieke beroepsnorm van 9-12-2025 voor opdrachten van assurance van (geconsolideerde) duurzaamheidsinformatie door de wet toevertrouwd aan de bedrijfsrevisor (B.S. 19.12.2025)

VI.3. Aspecten met betrekking tot entiteiten die deel uitmaken van een (nationale of internationale) groep	26
VI.4. Aspecten met betrekking tot een college van bedrijfsrevisoren	26
VI.5. Aspecten met betrekking tot andere informatie te overhandigen aan de ondernemingsraad	26
<i>Bijlage 1 – Model van opdrachtbrief (bedrijfsrevisor)</i>	<i>28</i>
<i>Bijlage 2 – Model van verslag aan de ondernemingsraad over de basisinformatie.....</i>	<i>35</i>
<i>Bijlage 3 a – Model van verslag aan de ondernemingsraad over de jaarlijkse informatie</i>	<i>38</i>
<i>Bijlage 3 b – Model van verslag aan de ondernemingsraad over de jaarlijkse informatie (certificering met voorbehoud).....</i>	<i>43</i>
<i>Bijlage 4 – Voorbeeld van verslag aan de ondernemingsraad over de verklaring en ontleding van de jaarlijkse informatie</i>	<i>48</i>
<i>Bijlage 5 – Voorstelling van de verhouding tussen het oordeel over het getrouw beeld van de jaarrekening en de certificering van de basisinformatie of jaarlijkse informatie.....</i>	<i>49</i>

Toepassingsgebied

VEREISTEN	TOEPASSINGSMODALITEITEN
<p>1. Onderhavige norm is van toepassing op de opdrachten van de bedrijfsrevisor bij de ondernemingsraad, uitgevoerd overeenkomstig artikel 15bis van de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven en de artikelen 3:83 tot 3:95 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen in alle entiteiten waar een ondernemingsraad werd opgericht, met uitzondering van de gesubsidieerde onderwijsinstellingen.</p> <p>Onderhavige norm behandelt ook de aspecten met betrekking tot het tweejaarlijkse analyseverslag van de bezoldigingsstructuur dat de entiteit conform de wet van 22 april 2012 ter bestrijding van de loonkloof tussen mannen en vrouwen en tot wijziging van de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven dient op te stellen.</p>	

Datum van inwerkingtreding en opheffingsbepaling

VEREISTEN	TOEPASSINGSMODALITEITEN
<p>2. Deze norm treedt in werking voor de verslagen uitgebracht over de EFI met betrekking tot de boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2024.</p> <p>3. Vanaf deze datum worden de normen betreffende de opdracht van de bedrijfsrevisor bij de ondernemingsraad, voor het laatst gewijzigd door de Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren op 6 december 2002 opgeheven.</p>	

Doelstellingen

VEREISTEN	TOEPASSINGSMODALITEITEN
<p>4. Onderhavige norm heeft tot doel:</p> <p>i. om de aspecten te behandelen met betrekking tot de vier opdrachten van de bedrijfsrevisor bij de ondernemingsraad, alsook de uit te voeren werkzaamheden, met name:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. verslag uitbrengen over de jaarrekening en over het jaarverslag; b. de getrouwheid en volledigheid van de EFI certificeren en de vorm en de inhoud van het daarop betrekking hebbende verslag, alsook van de te nemen maatregelen bij moeilijkheden of leemtes in de EFI bepalen; c. de EFI verklaren en ontleden; d. de opdrachten (a) tot (c) met betrekking tot de in artikel 3:12, § 1, 8° WVV bedoelde sociale balans uitoefenen; <p>(par. A1-A3)</p> <p>ii. om bepaalde aspecten van de opdracht van de bedrijfsrevisor bij de ondernemingsraad te verduidelijken.</p>	<p>A1. De opdrachten van de bedrijfsrevisor kaderen in de vertrouwensrelatie tussen de bedrijfsrevisor, het ondernemingshoofd en de werknemersvertegenwoordigers in de ondernemingsraad. De opdrachten van de bedrijfsrevisor zijn van algemeen belang doordat zij onder meer bijdragen, dankzij de kwaliteit van de overgemaakte inlichtingen, tot de sociale dialoog, alsook tot een beter begrip van de economische en financiële situatie van de entiteit.</p> <p>A2. Het opstellen en het overmaken van de EFI aan de ondernemingsraad behoort tot de verantwoordelijkheid van het ondernemingshoofd.</p> <p>A3. Wat de sociale balans betreft, bevat het verslag over de jaarrekening het standpunt van de bedrijfsrevisor naargelang van de rechtsvorm van de entiteit, hetzij, voor de vennootschappen, onder de vorm van een vermelding in het tweede deel van het verslag, hetzij, voor de verenigingen, als onderdeel van het oordeel over het getrouw beeld.</p>

Definities

VEREISTEN	TOEPASSINGSMODALITEITEN
<p>5. Voor de toepassing van onderhavige norm wordt verstaan onder:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) “WVV”: het Wetboek van vennootschappen en verenigingen. (ii) “wet van 1948”: de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven. (iii) “KB van 1973”: het koninklijk besluit van 27 november 1973 houdende reglementering van de economische en financiële inlichtingen te verstrekken aan de ondernemingsraden. (iv) [“bijkomende norm (herziene versie 2025) bij de in België van toepassing zijnde ISA’s”]: de bijkomende norm (herziene versie 2025) bij de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden (ISA’s), zoals laatst gewijzigd door de Specifieke beroepsnorm van 9 december 2025 voor opdrachten van assurance van (geconsolideerde) duurzaamheidsinformatie door de wet toevertrouwd aan de bedrijfsrevisor, aangenomen door de Raad van het IBR op 28 maart 2025 en goedgekeurd door de HREB op 14 april 2025 en door de minister van Economie op 9 december 2025 (publicatie van het bericht tot goedkeuring in het B.S. op 19 december 2025, p. 94863).¹ (v) “bedrijfsrevisor”: in de zin van de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren (art. 3, 3°), met name zowel de bedrijfsrevisor-natuurlijk persoon als het bedrijfsrevisorenkantoor; indien een commissaris moet worden aangesteld krachtens Boek 3 WVV, wordt de taak bedoeld in de artikelen 3:77 tot 3:80 uitgeoefend door deze commissaris. (vi) “entiteit” of “entiteiten”: elke entiteit waar een ondernemingsraad moet worden opgericht krachtens de wet. (par. A4-A5) (vii) “ondernemingsraad”: in de zin van artikel 16 van de wet van 1948, bestaat deze uit enerzijds het ondernemingshoofd en de door de werkgever aangeduide afgevaardigden en anderzijds de afgevaardigden van het personeel (“werknemersvertegenwoordigers”). (viii) “EFI”: de economische en financiële informatie die 4 categorieën omvat (par. A6-A7): <ul style="list-style-type: none"> - basisinformatie - jaarlijkse informatie - periodieke informatie - occasionele informatie. <p>Overeenkomstig het KB van 1973 moet de EFI toelaten het verband te leggen tussen de gegevens van economische aard en die van financiële aard, en te begrijpen welke de terugslag is van deze gegevens op het beleid van de onderneming inzake organisatie, werkgelegenheid en personeel, alsook de van materieel belang zijnde risico’s die de verderzetting van de activiteiten in het gedrang kan brengen.</p> (ix) “basisinformatie”: de categorie van de EFI beoogd door de artikelen 4 tot 14 van het KB van 1973. (x) “jaarlijkse informatie”: de categorie van de EFI beoogd door de artikelen 15 tot 23 van het KB van 1973. [(par. A7bis)]¹ (xi) “de periodieke en de occasionele informatie”: de categorieën van de EFI beoogd door respectievelijk het artikel 24 en de artikelen 25 en 26 van het KB van 1973. (xii) “andere informatie te overhandigen aan de ondernemingsraad”: deze informatie betreft informatie in het kader van vennootschappen en behoort niet tot de EFI; hiermee worden alle documenten beoogd, die aan de aandeelhouders worden medegedeeld en die het ondernemingshoofd, overeenkomstig art. 2 KB van 1973 en ingeval dat hetzij de onderneming, hetzij de juridische entiteit waarvan zij deel uitmaakt, opgericht werd onder de vorm van een vennootschap, verplicht moet medelen aan de leden van de ondernemingsraad. (xiii) “CAO”: collectieve arbeidsovereenkomst, waarvan de volledige lijst terug te vinden is op de website van de CNT-NAR; 	<p>A4. De informatieverstrekking gebeurt op het niveau van de technische bedrijfseenheid (TBE), die wordt bepaald op grond van de economische en sociale criteria (art. 14 van de wet van 1948). Deze TBE kan bestaan uit verschillende juridische entiteiten.</p> <p>Meerdere technische bedrijfseenheden, die worden gekenmerkt door hun grote autonomie, kunnen <i>a contrario</i> deel uitmaken van dezelfde juridische entiteit.</p> <p>Tot de afbakening van een TBE wordt besloten in overleg tussen de werkgever en de vakbondsvertegenwoordigers.</p> <p>A5. In overeenstemming met artikel 15bis van de wet van 1948 moet in elke entiteit waar een ondernemingsraad werd opgericht in uitvoering van deze wet, met uitzondering van de gesubsidieerde onderwijsinstellingen, één of meer bedrijfsrevisoren worden benoemd. Naar analogie met artikel 4:8 van het koninklijk besluit van 29 april 2019 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen is dit van toepassing op alle ondernemingen, ook deze die geen vennootschappen zijn, zoals verenigingen.</p> <p>A6. Krachtens artikel 15 van de wet van 20 september 1948 horen de ondernemingsraden onder meer, binnen de perken van de op de onderneming toepasselijke wetten, collectieve overeenkomsten of beslissingen van paritaire comités, op gezette tijden van het ondernemingshoofd economische en</p>

¹ Gewijzigd door de Specifieke beroepsnorm van 9 december 2025 voor opdrachten van assurance van (geconsolideerde) duurzaamheidsinformatie door de wet toevertrouwd aan de bedrijfsrevisor.

- (xiv) "CAO nr. 9": de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 9 houdende ordening van de in de Nationale Arbeidsraad gesloten nationale akkoorden en collectieve arbeidsovereenkomsten betreffende de ondernemingsraden (algemeen verbindend verklaard bij koninklijk besluit).
- (xv) "CAO nr. 24": de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 24 betreffende de procedure van inlichting en raadpleging van de werknemersvertegenwoordigers met betrekking tot het collectief ontslag (algemeen verbindend verklaard bij koninklijk besluit).
- (xvi) "CAO nr. 27": de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 27 betreffende de verplichting voor de werkgever vertragingen in de betalingen te melden.
- (xvii) "CAO nr. 39": de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 39 betreffende de voorlichting en het overleg inzake de sociale gevolgen van de invoering van nieuwe technologieën (algemeen verbindend verklaard bij koninklijk besluit).
- (xviii) "CAO nr. 104": de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 104 over de uitvoering van een werkgelegenheidsplan oudere werknemers in de onderneming.
- (xix) "ondernemingshoofd": natuurlijke persoon aan het hoofd van een onderneming, zonder noodzakelijkerwijze de oprichter, de eigenaar of een van de bestuurders te zijn; hij is de vertegenwoordiger van de onderneming en de directie en is de voorzitter van de ondernemingsraad; hij is verantwoordelijk voor de organisatie van de vergadering van de ondernemingsraad; deze term beoogt tevens de afgevaardigde van het ondernemingshoofd, die hem verbindt.
- (xx) "secretaris van de ondernemingsraad": het gaat om een lid van de personeelsafgevaardigden; zijn rol en de modaliteiten voor de keuze en zijn vervanging dienen te worden opgenomen in de huishoudelijke reglementen.
- (xxi) "huishoudelijk reglement" (zie ook par. A66): het reglement beoogd door artikel 2 van de wet van 1948; dit wetsartikel bepaalt de punten die in het huishoudelijk reglement moeten worden opgenomen, waaronder de modaliteiten omtrent de functionering van de ondernemingsraad.
- (xxii) "sociale balans": de sociale balans zoals beoogd door artikel 3:161 KB van 29 april 2019 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen, dat als volgt luidt: *"De sociale balans bevat de inlichtingen bedoeld in hoofdstuk 9 van de wet van 22 december 1995 houdende maatregelen tot uitvoering van het meerjarenplan voor werkgelegenheid indien de VZW, IVZW of stichting een jaargemiddelde van ten minste 20 personeelsleden telt, uitgedrukt in voltijdse equivalenten en waarvoor de VZW, IVZW of stichting een onmiddellijke aangifte van tewerkstelling heeft gedaan bij de met de inning van de sociale zekerheidsbijdragen belaste instelling of die zijn ingeschreven in het algemeen personeelsregister, krachtens het koninklijk besluit van 8 augustus 1980 betreffende het bijhouden van sociale documenten.*
De sociale balans bevat de informatie als bedoeld in artikel 5:2.

De sociale balans van een VZW, IVZW of stichting die overeenkomstig artikel 3:47, § 3 en 3:51, § 3, van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen een jaarrekening opmaakt volgens een verkort schema en die een jaargemiddelde van ten minste 20 personeelsleden telt, uitgedrukt in voltijdse equivalenten en waarvoor de VZW, IVZW of stichting een onmiddellijke aangifte van tewerkstelling heeft gedaan bij de met de inning van de sociale zekerheidsbijdragen belaste instelling of die zijn ingeschreven in het algemeen personeelsregister krachtens het koninklijk besluit van 8 augustus 1980 betreffende het bijhouden van sociale documenten, bevat de informatie als bedoeld in artikel 5:3."

financiële inlichtingen te ontvangen betreffende de gang van zaken in de onderneming en haar bedrijfsresultaten. De aard en de omvang van de aan de ondernemingsraad te verstrekken inlichtingen werden in hoofdzaak vastgesteld door het koninklijk besluit van 27 november 1973 en het Wetboek van vennootschappen en verenigingen, maar het gaat tevens over deze verstrekt krachtens een collectieve arbeidsovereenkomst en inlichtingen die worden meegedeeld los van enige wettelijke, bestuursrechtelijke of conventionele verplichtingen.

Het gaat in hoofdzaak over de informatie in toepassing van de volgende CAO's (die bij koninklijk besluit verbindend werden verklaard):

- CAO nr. 9 omtrent de algemene vooruitzichten van de onderneming en hun gevolgen op diverse aspecten van de tewerkstelling;
- CAO nr. 24 betreffende de procedure van inlichting en raadpleging van de werknemersvertegenwoordigers met betrekking tot het collectief ontslag. Deze CAO werd aangevuld in 1998 door de Renault-wet;
- CAO nr. 27 betreffende de verplichting voor de werkgever vertragingen in de betalingen te melden;
- CAO nr. 39 betreffende de voorlichting en het overleg inzake de sociale gevolgen van de invoering van nieuwe technologieën
- CAO nr. 104 over de uitvoering van een werkgelegenheidsplan oudere werknemers in de onderneming.

Het KB werd eveneens aangevuld met reglementeringen die zijn aangepast aan bepaalde sectoren.

A7. Conform artikel 1, tweede lid KB van 1973 moet de EFI, in voorkomend geval, worden aangevuld met inlichtingen van dezelfde aard over de juridische entiteit waarvan de entiteit (zoals gedefinieerd in paragraaf 5 (xi) van onderhavige norm) deel uitmaakt. Wanneer een technische bedrijfseenheid verschillende juridische entiteiten omvat, moet de EFI alle juridische entiteiten die hiervan deel uitmaken omvatten. Wanneer verschillende technische bedrijfseenheden deel uitmaken van eenzelfde juridische entiteit, moet de EFI de jaarrekening van deze juridische entiteit omvatten. In sommige entiteiten worden 'onderdelen' gedefinieerd (zie KB van 1973) en moet per onderdeel ook specifieke informatie gegeven worden door het ondernemingshoofd en worden gecertificeerd door de bedrijfsrevisor.

[A7bis. Overeenkomstig artikel 15, q) van de wet van 1948, dient de ondernemingsraad, met toepassing van artikel 3:6/6 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen of, in voorkomend geval, van artikel 3:32/4 van hetzelfde Wetboek, jaarlijks de duurzaamheidsinformatie te ontvangen.]¹

Vereisten en toepassingsmodaliteiten

I. Gemeenschappelijke bepalingen voor de opdrachten bij de ondernemingsraad beoogd door onderhavige norm

VEREISTEN	TOEPASSINGSMODALITEITEN
<p>6. De bedrijfsrevisor dient de deontologische beginselen na te leven zoals vastgesteld door de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren.</p>	
<p>7. De bedrijfsrevisor dient de in België van kracht zijnde wetgeving en regelgeving na te leven die van toepassing is in het kader van zijn opdracht.</p>	
<p>8. De bedrijfsrevisor dient over een kwaliteitsbeheersingssysteem te beschikken, zodat wordt verzekerd dat de opdracht uitgevoerd wordt overeenkomstig de wettelijke en regelgevende bepalingen en de vereisten inzake verslaggeving. (par. A8)</p>	<p>A8. De norm inzake de toepassing van de internationale standaarden voor kwaliteitsmanagement 1 en 2 (ISQM 1 en 2) en van ISA 220 (Herzien) in België is van toepassing op de opdrachten beoogd door onderhavige norm volgens de datum van inwerkingtreding die door deze norm wordt bepaald en mits goedkeuring door zowel de Hoge Raad voor de Economische Beroepen als de minister bevoegd voor Economie.</p>
<p>9. De bedrijfsrevisor dient de algemene norm van toepassing op alle opdrachten toevertrouwd door een onderneming aan de bedrijfsrevisor na te leven. (par. A9-A10)</p>	<p>A9. De algemene norm van het IBR van toepassing op alle opdrachten toevertrouwd door een onderneming aan de bedrijfsrevisor van 29 november 2019 bevat onder meer vereisten met betrekking tot de opdrachtaanvaarding (met inbegrip van de opdrachtbrief), de opdrachtdocumentatie en de inhoud van het verslag van de bedrijfsrevisor.</p> <p>A10. Bij het aanvaarden van de opdracht is de bedrijfsrevisor die niet de commissaris is van de entiteit in het bijzonder aandachtig voor de eigenschappen van de opdracht net omdat hij niet de commissaris is van de entiteit. Aldus, overeenkomstig paragraaf 23 van onderhavige norm en teneinde het verslag over de jaarrekening en over het jaarverslag op te stellen (zie sectie V.I.), zijn de in België van toepassing zijnde ISA's van toepassing, alsook de van toepassing zijnde paragrafen van de bijkomende norm (herziene versie [2025]¹) bij de in België van toepassing zijnde ISA's (par. 2 van deze bijkomende norm).</p>
<p>10. Tijdens de gehele opdracht dient de bedrijfsrevisor blijf te geven van onafhankelijkheid, objectiviteit, beroepsbekwaamheid en aangepaste pedagogische kwaliteiten. (Par. A11-A15)</p> <p>11. Teneinde zijn pedagogische rol te vervullen, dient de bedrijfsrevisor zich ervan te vergewissen dat de gesprekspartners over de nodige en voldoende informatie beschikken aangepast aan de omstandigheden en het kennisniveau van de leden van de ondernemingsraad opdat zij zich een duidelijke en juiste mening kunnen vormen over de toestand, de evolutie en de vooruitzichten van de entiteit. Deze rol zal in het bijzonder van belang zijn in het kader van zijn opdracht met betrekking tot de verklaring en de ontleding van de EFI (zie <i>infra</i> V.3.).</p>	<p>A11. Objectiviteit en onafhankelijkheid zijn intrinsiek met elkaar verbonden. Bij het vervullen van de hem toevertrouwde revisorale opdracht handelt de bedrijfsrevisor in volledige onafhankelijkheid van de betrokken personen (art. 12, § 1 wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren). Deze onafhankelijkheid omvat twee onafscheidbare aspecten: de onafhankelijkheid qua geesteshouding en de onafhankelijkheid in schijn. Wat de onafhankelijkheid in schijn betreft, moet de bedrijfsrevisor procedures en maatregelen toepassen om feiten en situaties te vermijden of ongedaan te maken die een bedreiging of een risico vormen voor zijn objectiviteit.</p> <p>A12. De bedrijfsrevisor komt niet tussen in het beheer van de entiteit en brengt daaromtrent (met name over het commercieel beheer, het personeelsbeleid, het technisch beheer, de leiding en de organisatie van de entiteit) geen beoordeling uit. Hieruit volgt dat de bedrijfsrevisor over kan gaan tot een objectieve analyse van de feiten die door het ondernemingshoofd worden overgemaakt om het begrip van de leden van de ondernemingsraad te bevorderen, voor zover hij niet zelf de informatie verstrekt en geen kwalitatieve beoordeling, zelfs impliciet, van de beleidsbeslissingen verstrekt.</p> <p>A13. De technische kwalificaties en professionele en pedagogische vaardigheden zullen bijdragen tot een goed begrip, door de leden van de ondernemingsraad, van de economische en financiële situatie, dat een van de noodzakelijke voorwaarden vormt voor de kwaliteit van het sociaal overleg binnen de entiteit. De pedagogische rol van de bedrijfsrevisor zal onder meer van belang zijn in het geval van gebeurtenissen, evoluties en indicatoren met een impact op de continuïteit, alsook bij</p>

	<p>transacties in het kader van een fusie, een herstructurering, een splitsing, een kapitaalsverhoging, een wijziging van het maatschappelijk doel of het onderzoek van een herstructureringsplan.</p> <p>A14. De bedrijfsrevisor zal de nadruk leggen op het globaal overzicht dat moet voortvloeien uit de analyse van de verschillende inlichtingen die opgenomen zijn in de documenten die het bestuursorgaan aan de ondernemingsraad moet overmaken. Om duidelijk en precies te zijn, is het raadzaam om de commentaren beknopt en overzichtelijk te houden en gericht op de aspecten die onontbeerlijk zijn voor een goed begrip van de informatie. De verslagen die door de bedrijfsrevisor worden opgesteld, moeten leesbaar en bruikbaar zijn voor de leden van de ondernemingsraad.</p> <p>A15. De pedagogische rol wordt gedurende de hele opdracht van de bedrijfsrevisor uitgevoerd, rekening houdend, onder andere, met de techniciteit van de behandelde onderwerpen en met het feit dat de werknemersvertegenwoordigers mogelijks om de vier jaar veranderen.</p>
<p>12. Tijdens de uitvoering van de opdrachten, dient de bedrijfsrevisor alle van materieel belang zijnde elementen in overweging te nemen en zijn professionele oordeelsvorming toe te passen, alsook een professioneel-kritische ingesteldheid te handhaven, teneinde voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen en te documenteren, die hem in staat stelt om zijn opdracht uit te voeren en zijn verslag op te stellen. (par. A16-A17)</p> <p>13. Bij de controle van de jaarrekening dient de bedrijfsrevisor, op het ogenblik dat hij zijn controleaanpak en opdrachtplanning overeenkomstig de ISA's opstelt, aandachtig te blijven voor de EFI die moeten worden meegedeeld aan de ondernemingsraad, alsook voor de kwaliteit ervan. Aangezien bepaalde EFI geen deel uitmaakt van de controle van de jaarrekening, dient de bedrijfsrevisor de aard en de omvang van de uit te voeren bijkomende verificaties te bepalen en voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen, teneinde de getrouwheid en de volledigheid van de EFI overeenkomstig onderhavige norm te kunnen certificeren.</p> <p>14. De bedrijfsrevisor dient zijn dossier, dat de documentatie over de opdracht bevat die zijn verslag onderbouwt, uiterlijk zestig dagen na de datum van ondertekening van het verslag te sluiten en te archiveren. De documentatie dient voldoende en geschikt te zijn, teneinde een ervaren bedrijfsrevisor, die voorheen niet betrokken was bij de opdracht, in staat te stellen om inzicht te verwerven in:</p> <p>(a) de aard, de timing en de omvang van de werkzaamheden die overeenkomstig onderhavige norm en de toepasselijke wet- en regelgevende vereisten werden uitgevoerd;</p> <p>(b) de uitkomsten van de uitgevoerde werkzaamheden en de verkregen controle-informatie; en</p> <p>(c) significante aangelegenheden voortgekomen uit de opdracht, de daaruit getrokken conclusies of vaststellingen en significante professionele oordeelsvormingen die zijn toegepast om tot die conclusies of vaststellingen te komen.</p>	<p>A16. Professionele oordeelsvorming is van essentieel belang voor het op passende wijze uitvoeren van de opdracht. Dit is zo omdat de interpretatie van relevante deontologische vereisten en de relevante normen, alsook de weloverwogen beslissingen die tijdens de opdracht zijn vereist, niet kunnen worden gemaakt zonder te kunnen terugvallen op een vorming, op kennis en op relevante ervaring met de feiten en de omstandigheden, vooral ook inzake de rol, de opdrachten en de bevoegdheden van de ondernemingsraad, alsook het KB van 1973.</p> <p>A17. Een professioneel-kritische ingesteldheid is noodzakelijk voor de kritische evaluatie van onderbouwende informatie. Dit houdt onder meer in dat tegenstrijdige onderbouwende informatie en de betrouwbaarheid van documenten en verkregen antwoorden op het verzoeken om inlichtingen ter discussie worden gesteld.</p> <p>Het houdt ook het overwegen in van het voldoende en geschikt zijn van de verkregen onderbouwende informatie in het licht van de omstandigheden.</p>

II. Opdrachtbrief

VEREISTEN	TOEPASSINGSMODALITEITEN
<p>15. In het kader van zijn opdracht bij de ondernemingsraad dient de bedrijfsrevisor van het bestuursorgaan of zijn lasthebber/het ondernemingshoofd een opdrachtbrief te verkrijgen, die de voorwaarden voor de opdracht, waaronder de verantwoordelijkheden van het ondernemingshoofd, formaliseert. (par. A18)</p> <p>Wanneer hij de opdracht uitvoert in zijn hoedanigheid van bedrijfsrevisor, dient hij gebruik te maken van het model opgenomen in bijlage 1, die de minimale inhoud bevat.</p> <p>Indien de bedrijfsrevisor tevens de commissaris is van de entiteit, dienen de secties betreffende de verantwoordelijkheden van de bedrijfsrevisor en van het bestuursorgaan en het ondernemingshoofd met betrekking tot de EFI, zoals opgenomen in het model van opdrachtbrief (bijlage 1), te worden overgenomen</p>	<p>A18. De opdrachtbrief is een contractueel document opgesteld tussen het bestuursorgaan of zijn lasthebber/het ondernemingshoofd en de bedrijfsrevisor en kan bijgevolg niet <i>as such</i> worden overgemaakt aan de ondernemingsraad. De bedrijfsrevisor ziet er evenwel op toe dat de ondernemingsraad, bijvoorbeeld door gebruik te maken van het document waarin hij zijn kandidatuur voorstelt, volledig geïnformeerd is over de voornaamste modaliteiten omtrent zijn opdracht bij de ondernemingsraad die met het bestuursorgaan of zijn lasthebber/het ondernemingshoofd zijn overeengekomen, met name de reikwijdte van zijn opdracht en de</p>

IBR-IRE

Goedgekeurd (B.S. 22.05.2024) en gewijzigd door de Specifieke beroepsnorm van 9-12-2025 voor opdrachten van assurance van (geconsolideerde) duurzaamheidsinformatie door de wet toevertrouwd aan de bedrijfsrevisor (B.S. 19.12.2025)

<p>in de opdrachtbrief betreffende het commissarismaandaat, voor zover deze niet reeds opgenomen zijn in voormelde opdrachtbrief.</p> <p>16. De opdrachtbrief dient onder meer de verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan, van het ondernemingshoofd en van de bedrijfsrevisor ten aanzien van de ondernemingsraad te beschrijven. (par. A19-A21)</p>	<p>daaraan verbonden honoraria, de ogenblikken waarop hij tussenkomt, enz. (zie III. Benoeming en ontslag/ontslagname van de bedrijfsrevisor).</p> <p>A19. Het WVV legt aan het bestuursorgaan bepaalde verantwoordelijkheden op, onder meer in het kader van het schriftelijk verstrekken van de EFI aan de ondernemingsraad en het overhandigen van een kopie van deze EFI aan de bedrijfsrevisor (art. 3:84 WVV). Het WVV bevat geen specifieke bepalingen die van toepassing zijn op het ondernemingshoofd. De verantwoordelijkheden van het ondernemingshoofd in het kader van de ondernemingsraad worden vastgelegd door de wet van 1948 en het KB van 1973. Het ondernemingshoofd handelt onder de verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan. Artikel 15bis, derde lid, van de wet van 1948 bepaalt dat, bij ontstentenis van een algemene vergadering van vennoten, het bestuursorgaan of, bij gebreke daarvan, het ondernemingshoofd, de rechten uitoefent die door de artikelen 3:83 tot 3:95 WVV aan de algemene vergadering worden toegekend en dat het bestuursorgaan dan wel het ondernemingshoofd de verplichtingen moet naleven die in dezelfde bepalingen worden opgelegd.</p> <p>Aldus is ook het ondernemingshoofd verantwoordelijk voor het opstellen en het meedelen aan de bedrijfsrevisor van de EFI die het ondernemingshoofd als getrouw en volledig beschouwt teneinde deze aan de ondernemingsraad binnen de wettelijke termijnen over te maken.</p> <p>A20. In de opdrachtbrief wordt de aan de bedrijfsrevisor te communiceren EFI, met inbegrip van de (met de ondernemingsraad overeengekomen) periodieke en de occasionele informatie, vermeld, alsook de wijze waarop deze EFI aan de bedrijfsrevisor wordt gecommuniceerd. De opdrachtbrief laat ook toe om de op de entiteit van toepassing zijnde CAO's en andere regelgeving te bevestigen.</p> <p>A21. De wettelijke termijnen die moeten worden nageleefd naargelang van de categorie van EFI worden uiteengezet in sectie VI.1. van onderhavige norm en kunnen op nuttige wijze worden vermeld in de opdrachtbrief.</p>
---	--

III. Benoeming en ontslag/ontslagname van de bedrijfsrevisor

VEREISTEN	TOEPASSINGSMODALITEITEN
<p>17. Wanneer de bedrijfsrevisor zich kandidaat stelt bij de ondernemingsraad voor een eerste mandaat of voor de vernieuwing van dit mandaat, dient hij aan de ondernemingsraad, over het algemeen schriftelijk, alle informatie mee te delen die hij relevant acht. (par. A22 en A23)</p> <p>18. Onverminderd de bepalingen van het WVV, dient het bedrijfsrevisorenkantoor, wanneer dit werd benoemd, bij de aanvang van de opdracht de vaste vertegenwoordiger van het bedrijfsrevisorenkantoor, die het mandaat in de praktijk zal waarnemen, te identificeren. Bij het aanduiden van een nieuwe vaste vertegenwoordiger zal deze laatste zich aan de ondernemingsraad voorstellen, behoudens indien de secretaris van de ondernemingsraad laat weten dat dit niet nodig is. (par. A24-A25)</p> <p>19. Bij vroegtijdige onderbreking van de opdracht van de bedrijfsrevisor in de loop van zijn mandaat, hetzij door een ontslag, hetzij door opzegging, zijn de wettelijke bepalingen van toepassing. Wanneer de commissaris ontslag neemt om persoonlijke en gewichtige redenen in de loop van zijn mandaat en tijdens een algemene vergadering, en nadat hij op afdoende wijze de redenen hiervoor schriftelijk heeft uiteengezet, dient hij de ondernemingsraad, voorafgaandelijk aan de algemene vergadering, van de redenen voor zijn ontslag kennisgeven. (par. A26-A27)</p>	<p>A22. Wanneer de meerderheid van de werknemersvertegenwoordigers dit vraagt, stelt de bedrijfsrevisor zich, overeenkomstig artikel 4:2 van het Koninklijk besluit van 29 april 2019 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen, ten minste twee maanden vóór de algemene vergadering persoonlijk voor aan de ondernemingsraad die over het benoemingsvoorstel moet stemmen, zonder evenwel te mogen deelnemen aan de stemming over zijn kandidatuur. De bedrijfsrevisor deelt de informatie mee die door de ondernemingsraad werd opgevraagd. Indien de werknemers dat vragen, bestaat er de mogelijkheid dat zij de tijd krijgen (bv. 14 dagen) om de kandidatuur van de bedrijfsrevisor te overwegen en hebben zij de gelegenheid om hem of haar te ontmoeten. Op verzoek van de werknemers kan dit onderhoud plaatsvinden zonder de directie.</p> <p>A23. Tijdens deze vergadering zal de bedrijfsrevisor zijn kandidatuur voorstellen en het geschreven document, dat hij daar in voorkomend geval toe heeft opgesteld, mondeling toelichten. Hij zal de vragen tot uitleg gesteld door de leden van de ondernemingsraad beantwoorden. Bij zijn voorstelling onderlijnt de bedrijfsrevisor zijn onafhankelijkheid, zijn professioneel-kritische ingesteldheid en zijn beroepsgeheim waartoe hij gehouden is. De leden van de ondernemingsraad kunnen hun verwachtingen ten opzichte van de bedrijfsrevisor uiten en deze laten vastleggen in het proces-verbaal.</p> <p>Wordt een schriftelijke presentatie door de bedrijfsrevisor opgesteld, kan deze bijvoorbeeld de volgende punten omvatten: een voorstelling van het bedrijfsrevisorenkantoor en van de</p>

	<p>bedrijfsrevisor die de opdracht persoonlijk zal uitvoeren, de controleaanpak, de timing, de omvang en de aard van de diensten, het bedrag van de honoraria en de wijze waarop de analyse en toelichting van de EFI zal worden aangepakt.</p> <p>A24. De bedrijfsrevisor heeft een belangrijke rol in de ondernemingsraad. Opdat een vertrouwensrelatie kan worden bestendigd, gaat het in hoofdzaak om een persoonlijke verbintenis van hetzij de bedrijfsrevisor-natuurlijke persoon, hetzij de vaste vertegenwoordiger van het bedrijfsrevisorenkantoor. Deze persoonlijke verbintenis houdt in dat hij beschikbaar moet zijn voor de leden van de ondernemingsraad, waarbij hij aangeeft hoe hij kan worden gecontacteerd, dat hij de overmaking van de informatie opvolgt en dat hij op de vergadering over de jaarlijkse informatie aanwezig is (zie ook par. 65).</p> <p>A25. Indien de bedrijfsrevisor ten persoonlijke titel (<i>intuitu personae</i>) werd benoemd door de ondernemingsraad en hij niet meer in staat is om zijn mandaat verder te zetten, dient de benoemingsprocedure, zoals vervat in de artikelen 3:58-3:59 van het WVV, te worden gevolgd om zijn opvolger aan te stellen.</p> <p>A26. Krachtens artikel 3:66, § 1, tweede lid WVV, kan de commissaris slechts tijdens zijn opdracht om wettige redenen opgezegd worden door de algemene vergadering en, indien er een ondernemingsraad werd opgericht in de entiteit, kan hij slechts worden opgezegd op voorstel of op eensluidend advies van de ondernemingsraad die beslist bij meerderheid van de stemmen uitgebracht door zijn leden en bij meerderheid van de stemmen uitgebracht door de leden benoemd door de werknemers (dubbele meerderheid) (art. 3:91, eerste lid WVV).</p> <p>A27. Bij niet-naleving van de benoemingsprocedure kan een vordering tot nietigverklaring van de benoeming bij de ondernemingsrechtbank worden ingesteld (art. 3:59 WVV).</p>
--	---

IV. Schriftelijke bevestigingen

VEREISTEN	TOEPASSINGSMODALITEITEN
<p>20. Vóór het uitbrengen van zijn verslag dient de bedrijfsrevisor van het bestuursorgaan schriftelijke bevestigingen te verkrijgen ter onderbouwing van de EFI of van een of meerdere specifieke beweringen die hierin zijn vervat, boven op de schriftelijke bevestigingen die hij verkregen heeft in het kader van de controle van de jaarrekening. (par. A28)</p> <p>21. Indien de bedrijfsrevisor de gevraagde schriftelijke bevestiging(en) niet ontvangt, dient hij:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) in voorkomend geval de aangelegenheid met het bestuursorgaan te bespreken; (b) de integriteit van het bestuursorgaan te herevalueren, en dient hij het effect dat dit kan hebben op de betrouwbaarheid van de (mondelijke of schriftelijke) bevestigingen en op de onderbouwende informatie in het algemeen te evalueren; en (c) de passende actie te ondernemen, met inbegrip van het bepalen van het mogelijke effect op de certificering die hij zal uitbrengen. <p>22. De bedrijfsrevisor dient een oordeelonthouding tot uitdrukking te brengen indien:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) hij concludeert dat er voldoende twijfel bestaat over de integriteit van het bestuursorgaan zodanig dat de schriftelijke bevestigingen niet betrouwbaar zijn; of (b) het bestuursorgaan de vereiste bevestigingen niet verschaft. <p>(par. A29)</p>	<p>A28. Bijkomend aan de aanvaarding door het bestuursorgaan van haar verantwoordelijkheden en van deze van het ondernemingshoofd in de opdrachtbrief en de schriftelijke bevestigingen die hij verkregen heeft in het kader van de controle van de jaarrekening, dient de bedrijfsrevisor minstens een schriftelijke bevestiging van het ondernemingshoofd te verkrijgen dat hij zijn verantwoordelijkheden met betrekking tot de getrouwheid en de volledigheid van elke categorie van de aan de ondernemingsraad verstrekte EFI heeft vervuld.</p> <p>A29. De toelichting van de omstandigheden waarin overeenkomstig paragraaf 22 een oordeelonthouding zal worden uitgebracht, behoort tot de pedagogische rol van de bedrijfsrevisor.</p>

V. Opdrachten bij de ondernemingsraad

V.1. Opdracht met betrekking tot het verslag over de jaarrekening en over het jaarverslag

VEREISTEN	TOEPASSINGSMODALITEITEN
<p>23. Teneinde het verslag over de jaarrekening en over het jaarverslag op te stellen, dient de bedrijfsrevisor de in België van toepassing zijnde ISA's toe te passen, alsook, indien van toepassing, de bijkomende norm (herziene versie [2025]¹) bij de in België van toepassing zijnde ISA's. Op het einde van elk boekjaar dient dit verslag overgemaakt te worden aan de leden van de ondernemingsraad. (par. A30-[A31bis]¹)</p> <p>24. Wanneer de jaarrekening overeenkomstig de artikelen 3:19/3:49/3:59 WVV moet worden gecorrigeerd, dient de bedrijfsrevisor erop toe te zien dat het ondernemingshoofd de informatie ter zake verstrekt aan de ondernemingsraad. (par. A32)</p>	<p>A30. De verplichting om een jaarrekening op te stellen geldt ook voor buitenlandse vennootschappen voor wat hun in België gevestigde bijkantoren betreft, behalve wanneer die bijkantoren geen eigen opbrengsten hebben door verkoop van goederen of dienstverlening aan derden of door geleverde goederen of verleende diensten aan de buitenlandse vennootschap waarvan zij afhangen, en waarvan de werkingskosten volledig door de laatstgenoemde worden gedragen (art. 3:1, §2 WVV). Het verslag van de bedrijfsrevisor over de jaarrekening mag in geen geval worden neergelegd bij de NBB.</p> <p>A31. Elke entiteit die volgens de criteria van het WVV als klein kan worden beschouwd, is verplicht, indien zij haar jaarrekening volgens het verkorte of microschematische heeft opgesteld en gepubliceerd, aan de ondernemingsraad de jaarrekening volgens het volledige schema en een sociale balans volgens het meest gedetailleerde schema aan de ondernemingsraad mee te delen. Deze jaarrekening en deze sociale balans die aan de ondernemingsraad worden meegedeeld, moeten ook aan de algemene vergadering worden overgemaakt (art. 15, (b) wet van 1948). Het verslag van de bedrijfsrevisor over deze nieuwe jaarrekening mag in geen geval worden neergelegd bij de NBB.</p> <p>[A31bis. De vennootschap die voldoet aan de criteria van artikel 3:6/1 WVV (art. 3:32/1 WVV) is verplicht om in haar jaarverslag (over de geconsolideerde jaarrekening) (geconsolideerde) duurzaamheidsinformatie te publiceren.]¹</p> <p>A32. In het kader van een gecorrigeerde jaarrekening wordt nagegaan of een nieuwe certificering van de jaarlijkse informatie moet worden uitgebracht.</p>

V.2. Opdracht met betrekking tot de getrouwheid en de volledigheid van de EFI en op te stellen verslagen

V.2.1. Werkzaamheden die gemeen zijn aan de vier categorieën van EFI

VEREISTEN	TOEPASSINGSMODALITEITEN
<p>25. De bedrijfsrevisor dient te bepalen of de EFI getrouw en volledig is.</p> <p>26. Om na te gaan of de informatie getrouw is in de zin van artikel 3:83 WVV, dient de revisor zich ervan te vergewissen:</p> <p>(a) dat</p> <p>a. als het gaat over de basisinformatie, deze, in alle van materieel belang zijnde aspecten, overeenstemt met verifieerbare en beschikbare documenten;</p> <p>b. als het gaat over jaarlijkse informatie en, wanneer het geval zich voordoet, periodieke en occasionele informatie, deze, in alle van materieel belang zijnde aspecten, overeenstemt met de jaarrekening, de boekhouding en andere verifieerbare en beschikbare documenten</p> <p>(par. A33); en</p> <p>(b) er geen van materieel belang zijnde inconsistentie bestaat tussen de EFI en de informatie waarvan hij kennis heeft gekregen in het kader van zijn opdracht (par. A34).</p>	<p>A33. Overeenstemming betekent dat de informatie inderdaad dezelfde inhoud heeft als het geverifieerde document, zelfs indien de vorm in bepaalde gevallen anders kan zijn.</p> <p>A34. Een van materieel belang zijnde inconsistentie in de EFI bestaat wanneer het gaat om informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is (met inbegrip van het weglaten of verbergen van informatie die noodzakelijk is om een bepaald aspect van deze informatie te begrijpen). Een inconsistentie is van materieel belang wanneer er redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij de perceptie beïnvloedt die de leden van de ondernemingsraad hebben van de economische, financiële en sociale situatie van de entiteit en hun eventuele weerslag op tewerkstelling, het beleid, de resultaten en de perspectieven. Het bepalen van de materialiteitsdrempel behoort tot de professionele oordeelsvorming van de bedrijfsrevisor en wordt beïnvloed door zijn perceptie van de behoefte tot het verkrijgen van de economische en financiële informatie door de gebruikers van de EFI.</p> <p>A35. In het kader van de opdracht bij de ondernemingsraad, richt de bedrijfsrevisor zich op de objectieve verwachtingen van de leden van de ondernemingsraad die de enige bestemmingen zijn van de verslagen tot certificering van de EFI, alsook van de analyse en de toelichting door de bedrijfsrevisor.</p>

<p>27. Bij de uitvoering van zijn opdracht, dient de bedrijfsrevisor aandachtig te blijven voor signalen dat de EFI die niet voortvloeit uit de jaarrekening of de boekhouding, maar wel blijkt uit verifieerbare documenten, een van materieel belang zijnde inconsistentie bevat. (par. A35)</p> <p>28. Om de volledigheid na te gaan (par. A36-A37), dient de bedrijfsrevisor zich ervan te vergewissen dat:</p> <ul style="list-style-type: none">(a) op formeel vlak, de EFI werkelijk alle inlichtingen bevat die door wet- en regelgeving voor elk onderdeel wordt aangeduid;(b) op inhoudelijk vlak, de verstrekte inlichtingen coherent en relevant zijn zodat de leden van de ondernemingsraad inzicht krijgen in de economische, financiële en sociale situatie van de entiteit en de mogelijke gevolgen ervan voor de werkgelegenheid, het beleid, de resultaten en de vooruitzichten.	<p>A36. De EFI moet naar haar volledigheid worden gecertificeerd, op basis van de wettelijke bepalingen van het KB van 1973, voor zover deze op de entiteit van toepassing zijn.</p> <p>A37. De EFI moet beantwoorden aan een vereiste van coherentie, hetgeen inhoudt dat zij in de tijd vergelijkbaar moet zijn, in het bijzonder wat de manier waarop zij wordt opgesteld betreft.</p>
<p>29. Wanneer de bedrijfsrevisor vaststelt dat hij niet beschikt over voldoende en geschikte onderbouwende informatie, dient hij na te gaan of deze informatie bestaat en, zo ja, de verantwoordelijken van de entiteit vragen om hem die te verstrekken. (par. A38)</p> <p>30. Wanneer wettelijk voorziene informatie niet beschikbaar is, dient de bedrijfsrevisor dit in de subsectie "Bijzondere opmerkingen" (cf. par. 57) in het certificeringsverslag op te nemen.</p> <p>31. De bedrijfsrevisor dient zich ervan bewust te zijn dat bepaalde EFI als vertrouwelijk kan worden beschouwd en dient na te gaan of, in voorkomend geval, het ondernemingshoofd de machtiging heeft bekomen om af te wijken van het principe van verplichte bekendmaking. (par. A39-A40)</p>	<p>A38. De bedrijfsrevisor vraagt aan het ondernemingshoofd alle inlichtingen en toelichtingen die vereist zijn voor zijn opdracht. Het gaat daarbij niet enkel om deze die worden verstrekt door de entiteit zelf, maar tevens, wanneer dit noodzakelijk en mogelijk is, door externe personen en instellingen. De bedrijfsrevisor is er niet toe gehouden te zoeken naar bevestigende informatie die niet voortvloeit uit de boekhouding, de jaarrekening of andere verifieerbare documenten.</p> <p>A39. In bepaalde gevallen kan het ondernemingshoofd gemachtigd zijn om af te wijken van het principe van verplichte bekendmaking. Het aanwenden van deze mogelijkheid tot afwijking is onderworpen aan de voorafgaande goedkeuring van één van de ambtenaren van het toezicht op de sociale wetten (inspectiedienst van de FOD WASO (Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal overleg)). Het gaat over inlichtingen die een nadeel kunnen berokkenen aan de entiteit mochten zij worden bekendgemaakt. Artikel 27 van het KB van 1973 bevat een lijst van dergelijke inlichtingen. Het gaat voornamelijk om gegevens in verband met het wetenschappelijk onderzoek en commerciële aspecten.</p> <p>De bevoegde ambtenaar, aangewezen overeenkomstig artikel 39 van het KB van 1973, brengt het ondernemingshoofd en de secretaris van de ondernemingsraad op de hoogte van de beslissing. Wanneer de inlichtingen niet in de voorgeschreven vorm kunnen worden verleend, worden andere gegevens, van aard om een gelijkwaardige voorlichting te verschaffen, meegedeeld aan de ondernemingsraad.</p> <p>A40. Het ondernemingshoofd kan tevens beslissen om bepaalde inlichtingen als vertrouwelijk aan te merken (art. 33 KB van 1973). Dit betekent dat zij niet buiten de ondernemingsraad mogen worden bekendgemaakt. Het gaat daarbij, bijvoorbeeld, om informatie over het bedrijfsbeleid of informatie waarvan de openbaarmaking voor de entiteit voorbarig is. Ook het aanmerken van vertrouwelijke informatie is onderworpen aan de goedkeuring van de voltallige ondernemingsraad en in geval van een meningsverschil kan men een vraag richten ten aanzien van dezelfde inspectiedienst van de FOD WASO (Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal overleg).</p>
<p>32. Wanneer de bedrijfsrevisor vaststelt dat een van materieel belang zijnde economische en financiële inlichting, verbonden aan de jaarrekening, niet getrouw of onvolledig is, dient hij na te gaan in welke mate deze situatie in overweging is genomen bij het tot uitdrukking brengen van zijn oordeel over het getrouw beeld van de jaarrekening. Als deze situatie hierop geen impact heeft maar zou kunnen leiden tot het verstrekken van een aangepaste certificering over de EFI, dient hij het ondernemingshoofd hiervan in te lichten zodat deze de nodige correctie kan uitvoeren. Indien deze laatste hieraan geen gevolg geeft, dient hij op eigen initiatief de ondernemingsraad daarvan in kennis te stellen (art. 3:83, 4° WVV) en de gevolgen van deze situatie op zijn verslag te beoordelen. (par. A41)</p> <p>33. Wanneer de bedrijfsrevisor vaststelt dat een van materieel belang zijnde economische en financiële inlichting, verbonden aan de jaarrekening, niet getrouw of onvolledig is, en hij door deze situatie een aangepast oordeel</p>	<p>A41. Bijlage 5 bij onderhavige norm licht schematisch de verhouding tussen het oordeel over getrouw beeld van de jaarrekening en de certificering van de EFI toe.</p>

IBR-IRE

Goedgekeurd (B.S. 22.05.2024) en gewijzigd door de Specifieke beroepsnorm van 9-12-2025 voor opdrachten van assurance van (geconsolideerde) duurzaamheidsinformatie door de wet toevertrouwd aan de bedrijfsrevisor (B.S. 19.12.2025)

over het getrouw beeld van de jaarrekening tot uitdrukking heeft gebracht, dient hij hiermee rekening te houden bij het opstellen van zijn verslag over de EFI (zie Sectie V.2.3.1.). (par. A41)	
34. Wanneer de bedrijfsrevisor vaststelt dat een van materieel belang zijnde economische en financiële inlichting, niet verbonden aan de jaarrekening, niet getrouw of onvolledig is en hij meent dat hij geen certificering zonder voorbehoud kan verstrekken, dient hij het ondernemingshoofd hiervan in te lichten zodat deze de nodige correctie kan uitvoeren. Indien deze laatste hieraan geen gevolg geeft, dient hij op eigen initiatief de ondernemingsraad in kennis te stellen van de leemtes (art. 3:83, 4° WVV) en de gevolgen van deze situatie op zijn verslag te beoordelen. Hij mag evenwel niet zelf de ontbrekende informatie verstrekken (zie ook par. A12 en A51). (par. A41-A42)	A42. De situatie waarvan sprake in paragraaf 34 wordt behandeld in artikel 3:83, 4° WVV. Binnen een maand moet gevolg worden gegeven aan de tussenkomst van de bedrijfsrevisor.

V.2.2. Specifieke werkzaamheden naargelang van de categorie van EFI

V.2.2.1. Basisinformatie en jaarlijkse informatie

VEREISTEN	TOEPASSINGSMODALITEITEN
35. De bedrijfsrevisor dient zich te verzekeren van de getrouwheid en de volledigheid van de onderdelen en de documenten die de basis- en de jaarlijkse informatie vormen. (par. A43-A44)	A43. Het KB van 1973 bepaalt op duidelijke en precieze wijze de informatie die deel uitmaakt van de basisinformatie en van de jaarlijkse informatie, hetgeen het nazicht door de bedrijfsrevisor van de volledigheid van de onderdelen en de documenten die de EFI vormen, vergemakkelijkt. De basisinformatie en de jaarlijkse informatie kunnen als volgt worden samengevat: (1) basisinformatie: deze heeft betrekking op het geheel van informatie en gegevens verstrekt na de sociale verkiezingen. Zij laten toe om de informatie van de vijf laatste jaren te begrijpen en te gebruiken en te situeren in de globale activiteit van de entiteit, van de groep en de nationale en internationale markt; (2) jaarlijkse informatie: deze actualiseert de basisinformatie en licht de ondernemingsraad in zowel omtrent de toestand en de evolutie van de onderneming tijdens de 2 voorgaande jaren, als omtrent de objectieven die in het vooruitzicht worden gesteld voor het volgende jaar, en de perspectieven voor de daaropvolgende jaren. Zoals bepaald door het KB van 1973, moet eraan worden herinnerd dat: - indien de onderneming of de juridische entiteit waar zij deel van uitmaakt, is opgericht onder de vorm van een vennootschap, het ondernemingshoofd verplicht is om aan de leden van de ondernemingsraad alle documenten te overhandigen, die aan de vennoten worden medegedeeld; - genoteerde vennootschappen aan de ondernemingsraad de inlichtingen overmaken die betrekking hebben op het goed bestuur, alsook het verslag van het remuneratiecomité, de voorstellen tot benoeming van onafhankelijke bestuurders en de verzoeken die erop gericht zijn om aan leden van het bestuursorgaan een vergoeding van meer dan 12 maanden salaris toe te kennen. De bedrijfsrevisor zal tevens aandachtig zijn voor de inlichtingen die in de EFI moeten worden opgenomen en die niet noodzakelijk opgesomd zijn in het KB van 1973, maar te verstrekken zijn krachtens een collectieve arbeidsovereenkomst en inlichtingen die worden meegedeeld los van enige wettelijke, bestuursrechtelijke of conventionele verplichtingen. Het gaat daarbij in hoofdzaak over de inlichtingen vereist door CAO nr. 9 (zie par. A47) en, in voorkomend geval, door CAO's nr. 24 en 39.

	A44. Wanneer een basis- of jaarlijkse inlichting niet vereist is of niet van toepassing is op de entiteit en het ondernemingshoofd dit niet zelf vermeld heeft, zal de bedrijfsrevisor dit vermelden in zijn verslag (zie "Soorten van certificering van de basisinformatie en jaarlijkse informatie").
36. De basisinformatie en de jaarlijkse informatie bevatten onderdelen betreffende de toekomstperspectieven. Opdat hij zijn verslag kan opstellen, dient de bedrijfsrevisor er zich van te vergewissen dat deze informatie werd opgesteld door gebruik te maken van redelijke methodes en dat zij niet manifest tegenstrijdig is met andere beschikbare informatie en met de redelijkerwijs te verwachten algemene evolutie. (par. A45)	A45. Wanneer de EFI toekomstperspectieven bevat, zal de bedrijfsrevisor in zijn verslag vermelden dat deze opgesteld werden door gebruik te maken van redelijke methodes en dat zij niet manifest tegenstrijdig zijn met andere beschikbare informatie en met de redelijkerwijs te verwachten algemene evolutie. Hij kan zich evenwel niet uitspreken over de mogelijke realisatie van deze perspectieven en de veronderstellingen waarop deze gesteund zijn.

V.2.2.2. Werkzaamheden met betrekking tot de sociale balans

VEREISTEN	TOEPASSINGSMODALITEITEN
<p>37. De sociale balans maakt deel uit van de jaarlijkse informatie te verstrekken aan de ondernemingsraad.</p> <p>38. De bedrijfsrevisor dient de werkzaamheden uit te voeren die door de paragrafen 69-76 van de bijkomende norm (herziene versie [2025]¹) bij de in België van toepassing zijnde ISA's worden opgelegd. De omvang van de werkzaamheden dient te worden bepaald rekening houdend met het belang van de sociale balans voor de sociale dialoog.</p> <p>39. Teneinde in zijn verslag aan de ondernemingsraad verslag uit te kunnen brengen over het volledig en getrouw karakter van de sociale balans als deel van de EFI, dient de bedrijfsrevisor zich te vergewissen van de coherentie tussen de EFI met betrekking tot de personeelskosten meegedeeld aan de ondernemingsraad en de informatie opgenomen in de sociale balans.</p>	

V.2.2.3. De periodieke en de occasionele informatie

VEREISTEN	TOEPASSINGSMODALITEITEN
<p>40. Het ondernemingshoofd communiceert aan de bedrijfsrevisor volgens de modaliteiten overeengekomen bij aanvang van de opdracht de periodieke en de occasionele informatie die het ondernemingshoofd aan de ondernemingsraad dient over te maken. (par. A46-A47) De bedrijfsrevisor dient over te gaan tot het lezen van deze informatie en, als deze informatie van materieel belang is,:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dient het ondernemingshoofd te verzoeken om inlichtingen over de manier waarop deze informatie werd opgesteld; - dient na te gaan of er van materieel belang zijnde inconsistenties bestaan ten opzichte van de informatie waarvan hij kennis heeft gekregen in het kader van zijn opdracht; - dient aan het ondernemingshoofd de reden(en) aan te geven waarom hij de certificering niet zal kunnen afleveren of de vastgestelde leemte en de gewenste correctie mee te delen; en - dient, indien het ondernemingshoofd hieraan geen gevolg heeft binnen de maand die volgt op zijn tussenkomst, de ondernemingsraad op eigen initiatief in te lichten, zonder zelf de informatie mee te delen (cf. par. A51). 	<p>A46. De periodieke en de occasionele informatie kunnen als volgt worden samengevat:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) de periodieke informatie: deze informatie verschaft inlichtingen over het te verwachten verloop van de afzet, van de bestellingen, van de markt, van de productie, van de kosten en van de kostprijzen, van de voorraden, van de productiviteit en van de tewerkstelling. Deze informatie stelt de ondernemingsraad in staat om te begrijpen hoe goed de doelstellingen worden bereikt; (2) de occasionele informatie: deze informatie verschaft de ondernemingsraad, indien mogelijk voorafgaand, inlichtingen telkens zich gebeurtenissen voordoen die een belangrijke weerslag kunnen hebben op de entiteit of in alle gevallen waarin interne beslissingen die een belangrijke weerslag kunnen hebben op de entiteit tot stand komen. <p>Overeenkomstig artikel 24 van het KB van 1973, omvat de periodieke informatie in hoofdzaak inlichtingen verstrekt door het ondernemingshoofd, die zich ervan moet vergewissen dat deze beantwoorden aan de noden van de leden van de ondernemingsraad. Het zal vaak gaan over inlichtingen die niet rechtstreeks verbonden zijn aan de algemene boekhouding of andere verifieerbare en voor de bedrijfsrevisor beschikbare documenten. De opdracht van de bedrijfsrevisor zal dan ook hoofdzakelijk uitgevoerd worden overeenkomstig de paragrafen 26 (b) en 27 van onderhavige norm.</p> <p>A47. Reglementaire bepalingen vervat in diverse koninklijke besluiten en CAO's vereisen van het ondernemingshoofd dat hij de ondernemingsraad inlicht telkens zich gebeurtenissen voordoen of</p>

	<p>interne beslissingen worden genomen die een belangrijke weerslag kunnen hebben op de entiteit en de tewerkstelling.</p> <p>Deze verplichtingen gelden voor ingrijpende veranderingen die onder meer betrekking hebben op:</p> <ul style="list-style-type: none"> – het overhandigen aan de werknemersvertegenwoordigers van alle documenten die aan de vennoten worden meegedeeld (art. 2 KB van 1973); – de economische en financiële aspecten “telkens zich gebeurtenissen voordoen die een belangrijke weerslag kunnen hebben op de onderneming en in alle gevallen waarin interne beslissingen tot stand komen die een belangrijke weerslag kunnen hebben op de onderneming” (art. 25-26 KB van 1973); – de technische werkloosheid als gevolg van bijvoorbeeld een brand of een probleem met een leverancier (Verslag aan de Koning bij het KB van 1973); - de algemene vooruitzichten voor de activiteiten die ingrijpende veranderingen voor de arbeidsorganisatie of de arbeidsovereenkomsten met zich kunnen meebrengen (art. 4 CAO nr. 9); - de werkgelegenheid, “wanneer in afwijking van de vooruitzichten inzake tewerkstelling [...] het ondernemingshoofd zich genoodzaakt ziet over te gaan tot collectieve afdankingen of aanwervingen om economische of om technische redenen” (art. 7 CAO nr. 9); - de werkorganisatie, “de projecten en maatregelen die van aard zijn de omstandigheden en de voorwaarden, waarin het werk in de onderneming of in een van de afdelingen wordt uitgevoerd, te wijzigen” (art. 10 CAO nr. 9); – de structuur van de onderneming, “in geval van fusie, concentratie, overname, sluiting of andere belangrijke structuurwijzigingen waaromtrent de onderneming onderhandelingen voert” (art. 11 CAO nr. 9); – de algemene evaluatie van de activiteiten en de financiële en economische positie van de onderneming en de groep waarvan ze deel uitmaakt; – de informatie- en raadplegingsprocedure van de werknemersvertegenwoordigers in het geval van collectief ontslag (CAO nr. 24); – ...
<p>41. Wanneer de bedrijfsrevisor, in de loop van zijn opdracht, gebeurtenissen vaststelt die hij van groot belang acht voor de entiteit, bijvoorbeeld met betrekking tot de toekomstige omstandigheden of beslissingen van de entiteit en die onder het begrip van occasionele informatie vallen, dient hij zich ervan te vergewissen dat deze informatie aan de ondernemingsraad werd meegedeeld teneinde te kunnen concluderen of deze getrouw en volledig is overeenkomstig de paragrafen 26 tot en met 28 van onderhavige norm.</p> <p>Zoals hij moet beoordelen of hij het bestuursorgaan moet informeren, dient de bedrijfsrevisor, in het geval hij in het kader van artikel 3:69 WVV de voorzitter van de ondernemingsrechtbank heeft aangeschreven, te beoordelen of het nodig is dat hij door de ondernemingsraad gehoord wordt en de secretaris van de ondernemingsraad te vragen hem uit te nodigen op de vergadering.</p> <p>(par. A48-A51)</p>	<p>A48. Het is vooreerst de verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan en, in voorkomend geval, het ondernemingshoofd om de gepaste maatregelen te nemen om het hoofd te bieden aan discontinuïteitsrisico's. Gebeurtenissen, evoluties en indicatoren met een impact op de continuïteit vormen een bron van bezorgdheid voor het personeel van de entiteit.</p> <p>De continuïteit is een belangrijk onderdeel van de controleopdracht van de bedrijfsrevisor. Door zijn inzicht in de entiteit, zijn onafhankelijk oordeel en de permanentie van zijn functie, vervult de bedrijfsrevisor de noodzakelijke voorwaarden om een specifieke rol te spelen wanneer de entiteit met financiële moeilijkheden kampt. Het gaat om een opdracht van openbaar belang die voorzien is in verschillende normatieve, wettelijke en reglementaire bepalingen.</p> <p>A49. Verschillende normatieve en wettelijke bepalingen met betrekking tot de controle beogen de beoordeling van de continuïteit van de entiteit door de bedrijfsrevisor. Zo stellen de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden (<i>International Standards on Auditing, ISA's</i>) dat de bedrijfsrevisor, in de loop van zijn controle, de nodige aandacht moet besteden aan omstandigheden of gebeurtenissen, van financiële of operationele aard, die mogelijk aanzienlijke twijfel doen rijzen over het vermogen van de entiteit om haar activiteiten voort te zetten. De wettelijke bepalingen beogen hoofdzakelijk de alarmbel- (art. 5:153 (BV), 6:119 (CV) of art. 7:228 (NV) WVV) en waarschuwingsprocedures (art. 3:69 WVV of art. XX.23, § 3 WER).</p> <p>A50. In de loop van het jaar en wanneer de omstandigheden het vereisen, moet het ondernemingshoofd onder de vorm van occasionele informatie communiceren met de ondernemingsraad. Dit zal</p>

	<p>bijvoorbeeld het geval zijn bij de waarschuwingsprocedure of bij het activeren van de alarmbelprocedure, waarbij het ondernemingshoofd aan de ondernemingsraad de documenten overmaakt die in dit kader aan de algemene vergadering bezorgd werden.</p> <p>A51. Het komt niet toe aan de bedrijfsrevisor om zelf informatie mee te delen die door het ondernemingshoofd aan de ondernemingsraad moet worden meegedeeld. In voorkomend geval, wanneer er geen akkoord bestaat over de mee te delen informatie, kan de bedrijfsrevisor het nuttig achten om juridisch advies in te winnen.</p>
--	--

V.2.3. Certificering volgens elke categorie van de EFI

V.2.3.1. Soorten van certificering van de basisinformatie

VEREISTEN	TOEPASSINGSMODALITEITEN
<p>42. Wanneer de bedrijfsrevisor concludeert dat de basisinformatie, in alle van materieel belang zijnde opzichten, getrouw en volledig is ten aanzien van de informatie waarover hij beschikt, in voorkomend geval na correctie door het ondernemingshoofd, dient hij een certificering zonder voorbehoud te verstrekken.</p> <p>43. Wanneer de bedrijfsrevisor, in de loop van zijn controle, vaststelt dat de basis- of jaarlijkse informatie niet getrouw en volledig is, dient hij hiervan de impact op zijn verslag te bepalen.</p> <p>44. Wanneer de bedrijfsrevisor een oordeel met voorbehoud of een afkeurend oordeel over het getrouw beeld van de jaarrekening tot uitdrukking brengt of een oordeelonthouding formuleert, dient hij de gevolgen hiervan op de certificering van de basisinformatie te beoordelen opdat de coherentie van zijn vaststellingen wordt verzekerd. (par. A52)</p> <p>45. Wanneer informatie, die in de context van de EFI van materieel belang wordt geacht en die niet is verbonden aan de jaarrekening of is verbonden aan de jaarrekening maar zonder impact op het oordeel over het getrouw beeld van de jaarrekening, niet getrouw of onvolledig is en het ondernemingshoofd de gevraagde correctie niet heeft uitgevoerd, dient de bedrijfsrevisor deze afwijking te vermelden in zijn verslag en een aangepaste certificering tot uitdrukking te brengen. (par. A53)</p> <p>46. In de in paragraaf 45 omschreven omstandigheden dient de bedrijfsrevisor een afkeurende certificering te verstrekken wanneer hij concludeert dat de opeenstapeling van afwijkingen een zodanig fundamentele impact heeft op de getrouwheid en de volledigheid van de informatie dat deze niet relevant wordt.</p> <p>47. Wanneer de bedrijfsrevisor geconfronteerd wordt met gegevens waarvan het noch technisch, noch materieel mogelijk is na te gaan of deze correct zijn, of die steunen op gegevens die niet volledig binnen de onderneming ontwikkeld worden, dient hij deze omstandigheden te vermelden in een sectie met de hoofding "bijzondere opmerkingen". (par A54)</p> <p>48. De bedrijfsrevisor dient zijn certificering aan te passen wanneer hij geconfronteerd wordt met een beperking in de reikwijdte van zijn opdracht. (par. A55)</p> <p>49. De bedrijfsrevisor dient een onthoudende certificering te formuleren wanneer hij niet in staat is om voldoende en geschikte onderbouwende informatie te verkrijgen voor zijn certificering en hij concludeert dat deze situatie een zodanig fundamentele impact heeft op de getrouwheid en de volledigheid van de informatie dat deze niet relevant wordt.</p>	<p>A52. Wanneer de bedrijfsrevisor een afkeurend oordeel of een oordeelonthouding over het getrouw beeld van de jaarrekening formuleert, zal hij er over het algemeen ook toe gebracht worden om een afkeurende certificering of een onthoudende certificering over de basisinformatie te verstrekken.</p> <p>A53. Een aangepaste certificering zal bijvoorbeeld tot uitdrukking worden gebracht wanneer het bestuursorgaan, ondanks het verzoek van de bedrijfsrevisor, oordeelt dat de betrokken onderdelen, die deel uitmaken van de basisinformatie, niet moeten worden meegedeeld, onder meer, omdat ze niet belangrijk zijn, omdat ze geen fundamentele en duurzame gevolgen hebben op de toestand van de onderneming of omdat ze niet nodig zijn om een inzicht te verwerven.</p> <p>A54. Voorbeelden van gegevens waarvan het noch technisch, noch materieel mogelijk is na te gaan of deze correct zijn, betreffen:</p> <ol style="list-style-type: none"> de inlichtingen betreffende het programma en de algemene toekomstverwachtingen van de onderneming (art. 11 KB van 1973); de evolutie van de productie (art. 7, 1° KB van 1973); de aanwending van de economische productiecapaciteit (art. 7, 2° KB van 1973); de concurrentiepositie op de markt (art. 6, 1° KB van 1973); de concurrentiemogelijkheden en –moeilijkheden (art. 6, 2° KB van 1973); de afzetgebieden (art. 6, 3° KB van 1973); de marktpositie van de onderneming (art. 6, 9° KB van 1973). <p>A55. Een beperking in de reikwijdte van zijn opdracht kan bestaan:</p> <ol style="list-style-type: none"> wanneer hij niet voldoende tijd heeft gehad om een controle uit te voeren nadat de informatie hem ter beschikking werd gesteld; of wanneer het ondernemingshoofd aangeeft dat de informatie mondeling zal worden meegedeeld tijdens de ondernemingsraad.

V2.3.2. Soorten van certificering van de jaarlijkse informatie en, wanneer het geval zich voordoet, de periodieke en de occasionele informatie

VEREISTEN	TOEPASSINGSMODALITEITEN
<p>50. De bedrijfsrevisor dient de paragrafen 42 tot en met 49 van onderhavige norm toe te passen bij de certificering van de jaarlijkse informatie.</p> <p>51. Wanneer de bedrijfsrevisor, na het uitvoeren van de werkzaamheden zoals bepaald door de paragrafen 40 en 41 van onderhavige norm, concludeert dat de periodieke en de occasionele informatie geen van materieel belang zijnde inconsistentie bevat ten aanzien van de informatie waarvan hij kennis heeft gekregen in het kader van zijn opdracht, in voorkomend geval na correctie door het ondernemingshoofd, dient hij een certificering zonder voorbehoud te verstrekken. Een certificering zonder voorbehoud dient te stellen dat de bedrijfsrevisor geen feiten heeft vastgesteld die hem ertoe brengen te denken dat de verstrekte en in bijlage bij zijn verslag opgenomen periodieke en occasionele informatie, in alle van materieel belang zijnde aspecten, niet getrouw en volledig is ten aanzien van de informatie waarvan hij kennis heeft gekregen in het kader van zijn opdracht.</p> <p>52. Wanneer de periodieke en de occasionele informatie die van materieel belang wordt geacht, niet getrouw of onvolledig is en het ondernemingshoofd de gevraagde correctie niet heeft uitgevoerd, dient de bedrijfsrevisor een certificering met voorbehoud of een afkeurende certificering met betrekking tot de periodieke en de occasionele informatie te verstrekken stellende dat hij kennis heeft gekregen van een feit dat hem ertoe brengt te denken dat een van materieel belang zijnde aanpassing van de informatie dient te worden uitgevoerd opdat deze getrouw en volledig zou zijn.</p> <p>53. Wanneer de bedrijfsrevisor niet in staat is om voldoende en geschikte informatie ter onderbouwing van zijn certificering te verkrijgen en hij concludeert dat deze situatie een zodanig fundamentele impact heeft op de getrouwheid en de volledigheid van de informatie dat deze niet relevant wordt, dient hij een onthoudende certificering te formuleren.</p>	

V.2.4. Structuur van de verslagen over de EFI

VEREISTEN	TOEPASSINGSMODALITEITEN
<p>54. De bedrijfsrevisor dient een certificeringsverslag uit te brengen over de basisinformatie en, op het einde van elk boekjaar, over de jaarlijkse informatie (actualisering van de basisinformatie en andere onderdelen van de jaarlijkse informatie vereist door de wet), door gebruik te maken van het modelverslag in bijlagen 2 en 3 (a en b) van onderhavige norm. (par. A56-A57)</p> <p>55. Teneinde zijn certificeringsverslag op te stellen dient de bedrijfsrevisor, op grond van de verkregen onderbouwende informatie, te beoordelen of hij al dan niet de noodzakelijke mate van zekerheid heeft verkregen over de getrouwheid en de volledigheid van de EFI.</p>	<p>A56. In het kader van de basisinformatie die na de verkiezing of herverkiezing aan de leden van de ondernemingsraad wordt meegedeeld, zal het certificeringsverslag, opgesteld volgens het model in de bijlage, gehecht worden aan deze basisinformatie.</p> <p>A57. De modelverslagen in de bijlagen 2 en 3 van onderhavige norm betreffen een certificering zonder voorbehoud en dienen bijgevolg te worden aangepast aan de specifieke omstandigheden.</p>

V.2.4.1. Verslag over de basisinformatie

VEREISTEN	TOEPASSINGSMODALITEITEN
<p>56. De bedrijfsrevisor dient duidelijke hoofdingen te gebruiken in het "Verslag aan de ondernemingsraad over de basisinformatie" en de volgende secties op te nemen:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) een sectie betreffende de verantwoordelijkheden van het ondernemingshoofd; (ii) een sectie betreffende de verantwoordelijkheden van de bedrijfsrevisor; (iii) een sectie betreffende de certificering van de getrouwheid en de volledigheid van de basisinformatie, die volgende subsecties bevat: 	<p>A58. De bijzondere opmerkingen met betrekking tot de basisinformatie kunnen nuances bevatten die de lezing van de certificering beïnvloeden. Elke verwarring tussen deze opmerkingen en de aangepaste certificering met betrekking tot de getrouwheid en de volledigheid van de EFI moet evenwel worden vermeden. Het kan dan ook niet gaan om een loutere opmerking indien informatie die krachtens de wet moet worden meegedeeld, ontbreekt; in dat geval is een certificering met voorbehoud nodig.</p>

<ul style="list-style-type: none"> a) "Beschrijving van de opdracht"; b) "Bijzondere opmerkingen met betrekking tot de basisinformatie" (par. 47 (zie "soorten van certificering") en A58); c) In voorkomend geval, wanneer de bedrijfsrevisor geen conclusie kan vormen over de getrouwheid en de volledigheid van de basisinformatie, een subsectie "Basis voor de certificering met voorbehoud van de basisinformatie / Basis voor de afkeurende certificering van de basisinformatie / Basis voor de onthoudende certificering van de basisinformatie" die de aangelegenheid, die leidt tot de aanpassing van de certificering van de basisinformatie, beschrijft (cf. par. 42-49) ; d) "Certificering van de basisinformatie" of "Certificering met voorbehoud van de basisinformatie / Afkeurende certificering van de basisinformatie / Onthoudende certificering van de basisinformatie"; <p>(iv) in voorkomend geval, een paragraaf inzake overige aangelegenheden (par. A59);</p> <p>(v) een sectie "Beperking van het gebruik van het verslag" (par. A60).</p>	<p>A59.Een paragraaf inzake overige aangelegenheden zou, bijvoorbeeld, gebruikt kunnen worden wanneer de bedrijfsrevisor de niet-naleving van een wettelijke termijn door het ondernemingshoofd wil meedelen (zie par. A75).</p> <p>A60.Om misverstanden te voorkomen, is het belangrijk dat de gebruiker van het verslag erop wordt gewezen dat het verslag werd opgesteld in het kader van het van toepassing zijnde wetsartikel en het doel dat door dat wetsartikel wordt vooropgesteld. Derhalve kan het verslag niet gebruikt worden in een andere context.</p> <p>De bestemming van het verslag en de verspreiding ervan worden geregeld door de wet.</p>
---	--

V.2.4.2. Verslag over de jaarlijkse informatie en, wanneer het geval zich voordoet, de periodieke en de occasionele informatie

VEREISTEN	TOEPASSINGSMODALITEITEN
<p>57. De bedrijfsrevisor dient duidelijke hoofdingen te gebruiken in het "Verslag aan de ondernemingsraad over de jaarlijkse informatie" en de volgende secties op te nemen:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) een sectie betreffende de verantwoordelijkheden van het ondernemingshoofd; (ii) een sectie betreffende de verantwoordelijkheden van de bedrijfsrevisor; (iii) een sectie betreffende de certificering van de getrouwheid en de volledigheid (zie eveneens par. 58), die volgende subsecties bevat: <ul style="list-style-type: none"> a) "Beschrijving van de opdracht", waarin een samenvatting van de voornaamste werkzaamheden, met inbegrip van deze met betrekking tot de sociale balans, wordt gegeven, en, in voorkomend geval, een specifieke aangelegenheid wordt vermeld (par. A61); b) "Bijzondere opmerkingen met betrekking tot de jaarlijkse informatie" (par. 47 (zie "soorten van certificering") en A58); c) in voorkomend geval, wanneer de bedrijfsrevisor geen conclusie kan vormen over de getrouwheid en de volledigheid van de jaarlijkse informatie, een subsectie "Basis voor de certificering met voorbehoud van de jaarlijkse informatie / Basis voor de afkeurende certificering van de jaarlijkse informatie / Basis voor de onthoudende certificering van de jaarlijkse informatie" die de aangelegenheid, die leidt tot de aanpassing van de certificering van de jaarlijkse informatie, beschrijft (cf. par. 50-53); d) "Certificering van de jaarlijkse informatie" of "Certificering met voorbehoud van de jaarlijkse informatie / Afkeurende certificering van de jaarlijkse informatie / Onthoudende certificering van de jaarlijkse informatie"; <p>(iv) een sectie "Commissarisverslag dat het verslag over de jaarrekening alsook de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen bevat";</p> <p>(ivbis) [in voorkomend geval, een sectie "verslag betreffende de beperkte mate van zekerheid met betrekking tot de (geconsolideerde) duurzaamheidsinformatie", waarin wordt verwezen naar het door de commissaris of een andere persoon belast met de assurance van duurzaamheidsinformatie opgesteld assuranceverslag;]¹</p> <ul style="list-style-type: none"> (v) in voorkomend geval, een paragraaf inzake overige aangelegenheden (par. A62); (vi) in voorkomend geval, een sectie met betrekking tot aspecten betreffende het overhandigen van andere informatie aan de ondernemingsraad (zie sectie VI.5. van onderhavige norm); (vii) een sectie "Beperking van het gebruik van het verslag" (par. A60). 	<p>A61.In voorkomend geval mag de bedrijfsrevisor wijzen op een of meerdere elementen die, op grond van zijn professionele oordeelsvorming, relevant zijn voor het begrip dat de gebruikers hebben van de werkzaamheden die zijn uitgevoerd overeenkomstig de paragrafen 69-76 van de bijkomende norm (herziene versie [2025]¹) bij de in België van toepassing zijnde ISA's.</p> <p>A62.Een paragraaf inzake overige aangelegenheden zou, bijvoorbeeld, gebruikt kunnen worden wanneer de bedrijfsrevisor de niet-naleving van een wettelijke termijn door het ondernemingshoofd wil meedelen (zie par. A75).</p>

<p>58. In de sectie betreffende de (niet-aangepaste of aangepaste) certificering van de getrouwheid en de volledigheid dient de bedrijfsrevisor, wanneer het geval zich voordoet (zie par. 40), zijn certificering van de periodieke en de occasionele informatie op te nemen, voorafgegaan door een specifieke hoofding. In dit geval, dient hij de hoofding van de sectie en subsecties beoogd in paragraaf 57 (iii) aan te passen.(par. A63)</p> <p>Wanneer de bedrijfsrevisor geen conclusie kan vormen over de periodieke en de occasionele informatie, een subsectie “Basis voor de certificering met voorbehoud van de periodieke [en de occasionele] informatie / Basis voor de afkeurende certificering van de periodieke [en de occasionele] informatie / Basis voor de onthoudende certificering van de periodieke [en de occasionele] informatie” die de aangelegenheid, die leidt tot de aanpassing van de certificering van de periodieke en occasionele informatie, beschrijft.</p>	<p>A63.In bepaalde entiteiten zou de bedrijfsrevisor ertoe kunnen worden gebracht om een afzonderlijk verslag over de periodieke en de occasionele informatie uit te brengen, waarvan de inhoud, die niet wettelijk vastgelegd is, zal afhangen van de omstandigheden.</p>
---	---

V.3. Opdracht met betrekking tot de verklaring en de ontleding van de EFI

VEREISTEN	TOEPASSINGSMODALITEITEN
<p>59. De bedrijfsrevisor heeft als opdracht om in het bijzonder ten behoeve van de door de werknemers benoemde leden van de ondernemingsraad de betekenis van de aan de ondernemingsraad verstrekte EFI ten aanzien van de financiële structuur en de evolutie in de financiële toestand van de entiteit te verklaren en te ontleden (art. 3:83, 3° WVV). (par. A64)</p> <p>60. In het kader van de opdracht met betrekking tot de verklaring en ontleding van de door het ondernemingshoofd aan de ondernemingsraad verstrekte EFI, dient de bedrijfsrevisor de vragen te beantwoorden die hem worden gesteld door de leden van de ondernemingsraad, voor zover deze onder zijn bevoegdheid vallen, om hen toe te laten de situatie en evolutie van de entiteit te begrijpen, zonder afbreuk te doen aan zijn beroepsgeheim. (par. A65)</p>	<p>A64.De technische kwalificaties en de professionele en pedagogische vaardigheden, waarvan sprake in paragraaf A10 van onderhavige norm, zullen in het bijzonder belangrijk zijn bij het vervullen van zijn opdracht met betrekking tot de verklaring en de ontleding van de EFI.</p> <p>Bijlage 4 bij onderhavige norm bevat een voorbeeld van verslag aan de ondernemingsraad over de jaarlijkse informatie met een aantal elementen die, afhankelijk van de omstandigheden en de rechtsvorm van de entiteit, door de bedrijfsrevisor kan worden gepresenteerd.</p> <p>A65.De opdracht van de bedrijfsrevisor beoogt niet de opportuniteit van de beleidsbeslissingen te beoordelen, maar wel de belangrijke informatie te verklaren. Deze verklaring van de belangrijke informatie heeft tot doel dat een globaal en feitelijk beeld wordt gegeven van de economische en financiële situatie en evolutie van de entiteit, in het bijzonder in het geval van insolventie met herstructurering tot gevolg.</p> <p>De informatie wordt gepresenteerd in haar algemene context, zoals bijvoorbeeld de activiteiten, de rentabiliteit en de solvabiliteit, de toegevoegde waarde, het loonbeleid, de positie van de entiteit binnen de groep, de intragroepsrelaties binnen de groep en de geconsolideerde jaarrekening, alsook het bestaan van bijzondere risico's die een aanzienlijke invloed kunnen hebben op de continuïteitsperspectieven van de entiteit. De indicatoren dienen, in de mate van het mogelijke, aangepast te zijn aan de bijzonderheden van de non-profitsector.</p>
<p>61. De bedrijfsrevisor dient zijn analyse en toelichting met betrekking tot de EFI mee te delen via commentaren of mondelinge antwoorden op gestelde vragen. (par. A66)</p>	<p>A66.Op het einde van een vergadering van de ondernemingsraad kan de bedrijfsrevisor het nuttig achten om, naargelang van de omstandigheden, bepaalde toelichtingen schriftelijk te bevestigen en met name:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de toelichting met betrekking tot bepaalde aangelegenheden die hij niet tijdens de vergadering kon verduidelijken; - de bevestiging van bepaalde complexe toelichtingen die hij liever nauwkeurig en duidelijk begrepen ziet.

VII. Bijzondere aspecten

VI.1. Aspecten met betrekking tot de na te leven termijn volgens de categorie van EFI

VEREISTEN	TOEPASSINGSMODALITEITEN
<p>62. Wat de termijnen voor het meedelen van de EFI betreft dient de bedrijfsrevisor rekening te houden met de vier categorieën van de EFI die overeenkomstig het KB van 1973 overgemaakt moeten worden aan de ondernemingsraad. (par. A67-A71)</p> <p>63. Wanneer de wettelijke termijnen voor de oproeping en voor het overhandigen van de verslagen met betrekking tot de EFI of de organisatie van de vergaderingen niet werden nageleefd, dient de bedrijfsrevisor het ondernemingshoofd te wijzen op zijn verantwoordelijkheden. Hij dient de secretaris van de ondernemingsraad in te lichten. (par. A72-A75)</p>	<p>A67.Overeenkomstig het KB van 1973 dienen de EFI overhandigd te worden binnen de volgende termijnen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wat de basisinformatie betreft: binnen de twee maanden die volgen op de verkiezing of herverkiezing van de leden van de ondernemingsraad (art. 4 KB van 1973); (par. A69) - wat de jaarlijkse informatie betreft: <ul style="list-style-type: none"> o indien de entiteit of de juridische entiteit waarvan zij deel uitmaakt opgericht is onder de vorm van een vennootschap, heeft de vergadering van de ondernemingsraad, gewijd aan het onderzoek van deze voorlichting, verplicht plaats vóór de algemene vergadering tijdens welke de vennoten zich uitspreken over het beheer en de jaarrekening; o in de andere gevallen, binnen de drie maanden na de afsluiting van het boekjaar (art. 16 KB van 1973) (par. A70-A71); - wat de periodieke informatie betreft: minstens om de drie maanden (art. 24 KB van 1973); - wat de occasionele informatie betreft: telkens zich gebeurtenissen voordoen die een belangrijke weerslag kunnen hebben op de onderneming of in alle gevallen waarin interne beslissingen die een belangrijke weerslag kunnen hebben op de onderneming tot stand komen (art. 25 KB van 1973). <p>A68.Indien nodig zal de bedrijfsrevisor het ondernemingshoofd wijzen op zijn verantwoordelijkheid inzake de naleving van de termijnen voor het overmaken van de EFI.</p> <p>A69.Het KB van 1973 bepaalt dat de basisinformatie dient te worden meegedeeld aan de (verkozen) leden van de ondernemingsraad ten laatste twee maanden na de sociale verkiezingen. De meegedeelde basisinformatie wordt vervolgens binnen twee maanden – en dus ten laatste vier maanden na de verkiezingen – besproken tijdens een buitengewone vergadering van de ondernemingsraad.</p> <p>A70.Indien de jaarlijkse informatie waarvan de jaarrekening deel uitmaakt niet beschikbaar is binnen de termijn van drie maanden, zal de bedrijfsrevisor erop toezien dat het ondernemingshoofd en de secretaris van de ondernemingsraad gezamenlijk een kalender vastleggen zodat, zoals voor de vennootschappen, de ondernemingsraad plaatsvindt vóór de algemene vergadering.</p> <p>A71.Wanneer in uitzonderlijke omstandigheden de termijn van voorstelling van de informatie vóór de algemene vergadering niet kan worden nageleefd, zal de bedrijfsrevisor erop toezien dat het ondernemingshoofd samen met de secretaris van de ondernemingsraad een nieuwe kalender vastlegt.</p> <p>A72.De wet bepaalt dat de EFI en, eventueel (cf. par. A73), het verslag van de bedrijfsrevisor aan de ondernemingsraad 15 kalenderdagen op voorhand worden overgemaakt om de werknemersvertegenwoordigers toe te laten van de volledige documentatie kennis te nemen.</p> <p>A73.De verslagen van de bedrijfsrevisor met betrekking tot de jaarlijkse informatie en tot de jaarrekening worden over het algemeen 15 dagen vóór de vergadering over de jaarlijkse informatie overgemaakt, behoudens wanneer de bedrijfsrevisor en de ondernemingsraad dat anders hebben overeengekomen. Deze termijn van 15 dagen is evenwel niet door de wet verduidelijkt, zodat het mogelijk is om de verslagen ten laatste op de dag zelf van de vergadering van de ondernemingsraad over te maken. Deze verslagen kunnen evenwel slechts opgesteld worden indien de EFI op</p>

	<p>voorhand overgemaakt werd aan de bedrijfsrevisor binnen een termijn die hem toelaat om zijn controlewerkzaamheden uit te voeren en zijn verslag op te stellen. In het belang van een goede voorbereiding van de leden van de ondernemingsraad is het echter aangewezen deze certificeringsverslagen te overhandigen op hetzelfde moment als het EFI dossier.</p> <p>A74. De periodieke informatie dient minstens om de drie maanden verspreid te worden, zonder dat de wetgeving hierover preciezer is.</p> <p>A75. De organisatie van de vergadering van de ondernemingsraad met betrekking tot de jaarlijkse informatie is een verplichting die voortvloeit uit het KB van 1973 en niet uit het WVV. Bijgevolg moet de niet-naleving van de termijnen met betrekking tot deze vergadering vermeld worden (zie par. A59).</p>
--	---

VI.2. Specifieke aspecten met betrekking tot de vergaderingen

VEREISTEN	TOEPASSINGSMODALITEITEN
<p>64. De bedrijfsrevisor mag de vergaderingen van de ondernemingsraad bijwonen telkens hij dit opportuun acht (par. A76), maar moet deze bijwonen wanneer zulks hem wordt verzocht door het ondernemingshoofd of door de door de werknemers benoemde leden die daartoe hebben besloten bij meerderheid van de door hen uitgebrachte stemmen (art. 3:86 WVV). (par. A77-A79)</p> <p>65. Wanneer de bedrijfsrevisor naar behoren binnen een redelijke termijn opgeroepen werd, maar om dwingende redenen en uitzonderlijk de vergadering niet kan bijwonen, kan een vennoot of een medewerker/revisor die over voldoende kennis van het dossier beschikt, de bedrijfsrevisor op de vergadering vervangen. De bedrijfsrevisor dient zich evenwel ter beschikking te houden voor een volgende ondernemingsraad en het beantwoorden van vragen.</p>	<p>A76. Het is aanbevolen dat de bedrijfsrevisor deelneemt aan elke vergadering van de ondernemingsraad waarin wordt overlegd op grond van een verslag dat hij heeft opgesteld.</p> <p>A77. De bedrijfsrevisor kan vergaderen met de werknemersvertegenwoordigers buiten de aanwezigheid van het ondernemingshoofd om of deelnemen aan een voorbereidende vergadering waarop hij werd uitgenodigd. In dat geval zal hij de voorzitter en de secretaris van de ondernemingsraad hiervan op voorhand inlichten. Teneinde de uniformiteit van de informatieverstrekking te verzekeren worden dergelijke vergaderingen beperkt tot een eenmalige vergadering met alle werknemersvertegenwoordigers samen, behoudens in uitzonderlijke omstandigheden.</p> <p>A78. Er wordt evenwel op gewezen dat de praktische modaliteiten voor de werking van de ondernemingsraad, overeenkomstig artikel 22, § 2 van de wet van 1948, opgenomen worden in de huishoudelijke reglementen van de entiteiten, binnen de paritaire commissies of op sectoraal niveau.</p> <p>A79. Eventuele interne regels van de ondernemingsraad kunnen van invloed zijn op de uitoefening van de opdracht van de bedrijfsrevisor, met name de vaststelling van de agenda voor de vergaderingen van de ondernemingsraad en de modaliteiten voor het organiseren van voorbereidende vergaderingen. In dit verband is het wenselijk dat jaarlijks afspraken worden gemaakt over de praktische regelingen met betrekking tot bijvoorbeeld het houden en plannen van vergaderingen, de aanwezigheid van de bedrijfsrevisor bij vergaderingen en de wijze waarop hij communiceert met de ondernemingsraad (via de secretaris van de ondernemingsraad) en de termijnen voor het toezenden van de informatie en de verslagen.</p>
<p>66. Zoals het ondernemingshoofd, dient de bedrijfsrevisor de vragen van de werknemersvertegenwoordigers op duidelijke, eenvoudige en precieze wijze te beantwoorden. (par. A80-A82)</p>	<p>A80. Op de vergadering over de jaarlijkse informatie wordt de jaarrekening gepresenteerd door het ondernemingshoofd, die gewoonlijk de belangrijkste posten en de belangrijkste variaties toelicht. Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het verstrekken van de EFI. De opdracht tot het verklaren en ontleden hiervan door de bedrijfsrevisor betreft de door het bestuursorgaan verstrekte informatie. De bedrijfsrevisor is ertoe gehouden deze verdeling van verantwoordelijkheden te respecteren.</p> <p>Er is evenwel geen reden om het gebruik van door het bestuursorgaan verstrekte gegevens in de vorm van ratio's, kasstroomoverzichten of andere samenvattende documenten gelijk te stellen aan het verstrekken van informatie; dit zijn analyses die de bedrijfsrevisor op eigen initiatief aan de ondernemingsraad kan verstrekken. (zie ook bijlage 4 bij onderhavige norm)</p>

	<p>De bedrijfsrevisor zal rekening houden met het doel van de jaarlijkse informatie, namelijk de ondernemingsraad in staat stellen zich een mening te vormen over de financiële stabiliteit van de entiteit, haar liquiditeit en rentabiliteit, alsmede over de vooruitzichten voor de werknemers (cf. art. 15 KB van 1973).</p> <p>A81. De bedrijfsrevisor mag zich evenwel niet in de plaats van het ondernemingshoofd stellen en informatie bekendmaken die enkel het ondernemingshoofd mag communiceren.</p> <p>A82. Wanneer vragen worden gesteld in het kader van de periodieke en de occasionele informatie, zal de uitgenodigde bedrijfsrevisor steeds trachten deze informatie te plaatsen in het globaal beeld van de entiteit en te relateren aan de basis- en jaarlijkse informatie waarover de leden van de ondernemingsraad beschikken.</p>
<p>67. De processen-verbaal opgesteld door de secretaris van de ondernemingsraad worden voor goedkeuring aan de leden van de ondernemingsraad overgemaakt. Om de controleopdracht te kunnen uitvoeren, is het onontbeerlijk dat de bedrijfsrevisor deze processen-verbaal ontvangt. Zodra hij het proces-verbaal ontvangt van een vergadering waarop hij aanwezig was, dient de bedrijfsrevisor zich ervan te vergewissen dat zijn verklaringen correct werden weergegeven. Zo niet, dient hij te vragen, bij voorkeur schriftelijk, om de nodige correcties aan te brengen. [(par. A82bis)]¹</p>	<p>[A82bis. Overeenkomstig artikel 3:6/6, §1, tweede lid WVV (art. 3:32/4, 2de lid WVV) dient de (geconsolideerde) duurzaamheidsinformatie, alsook de informatie over de manier waarop de (geconsolideerde) duurzaamheidsinformatie wordt verkregen en geverifieerd, te worden verstrekt aan en besproken binnen de ondernemingsraad. Het proces-verbaal van deze vergadering behoort tot de processen-verbaal die de bedrijfsrevisor ontvangt.]¹</p>

VI.3. Aspecten met betrekking tot entiteiten die deel uitmaken van een (nationale of internationale) groep

VEREISTEN	TOEPASSINGSMODALITEITEN
<p>68. Wanneer de entiteit deel uitmaakt van een groep, dient de EFI volledig en voldoende duidelijk te zijn om de werknemers een correct idee te geven van de activiteiten, de resultaten en de perspectieven van de entiteit in functie van de economische en financiële groep waarvan zij deel uitmaakt. Rekening houdend met de techniciteit en de omvang van de geconsolideerde jaarrekening, dient de bedrijfsrevisor, ter ondersteuning van de door het ondernemingshoofd gegeven informatie, in het bijzonder aandacht te besteden aan een goed begrip van deze informatie door de werknemers door (i) de belangrijkste en meest nuttige boodschappen aan te duiden en (ii) ervoor te zorgen dat op een gepaste en begrijpelijke wijze wordt gecommuniceerd, in het bijzonder over de meest technische punten die eigen zijn aan de geconsolideerde jaarrekening. (par. A83-A84)</p>	<p>A83. Het is belangrijk dat de leden van de ondernemingsraad een goed begrip hebben van de IFRS-standaarden die belangrijk zijn in de context van de geconsolideerde jaarrekening. In het kader van zijn pedagogische rol kan het nodig zijn dat de bedrijfsrevisor de belangrijkste verschillen met de Belgische boekhoudnormen op een eenvoudige en begrijpelijke manier uitlegt, bijvoorbeeld met betrekking tot goodwill, afschrijvingen, de waardering van voorraden, enz. Het kan nodig zijn dat de bedrijfsrevisor bijkomende uitleg geeft om de leden van de ondernemingsraad in staat te stellen de presentatie van het ondernemingshoofd te begrijpen.</p> <p>A84. Wanneer een entiteit de mogelijkheid heeft om af te zien van de verplichting tot subconsolidatie, wanneer een groep, als dochteronderneming van een andere onderneming, zelf wordt geïntegreerd in de geconsolideerde jaarrekening van haar moederonderneming, ongeacht of deze laatste een Belgische onderneming of uit een ander land afkomstig is, dan bepaalt artikel 17, tweede lid, 4° van het KB van 1973 de gevolgen ervan op de jaarlijkse informatie te communiceren aan de ondernemingsraad.</p>

VI.4. Aspecten met betrekking tot een college van bedrijfsrevisoren

VEREISTEN	TOEPASSINGSMODALITEITEN
<p>69. Wanneer voor een entiteit een college van bedrijfsrevisoren wordt aangesteld, mogen de bedrijfsrevisoren de taken naar de ondernemingsraad toe onder elkaar verdelen. Elke bedrijfsrevisor is evenwel individueel verantwoordelijk voor de taken naar de ondernemingsraad toe en elke bedrijfsrevisor dient de vereiste verslagen te ondertekenen.</p>	

VI.5. Aspecten met betrekking tot andere informatie te overhandigen aan de ondernemingsraad

VEREISTEN	TOEPASSINGSMODALITEITEN

<p>70. De bedrijfsrevisor dient zich ervan te vergewissen dat de andere informatie te overhandigen aan de ondernemingsraad conform artikel 2 van het KB van 1973, door het ondernemingshoofd wordt overgemaakt aan de leden van de ondernemingsraad. (par. A85 en A87)</p> <p>71. In het jaar waarin de entiteit verplicht is dergelijk analyseverslag op te stellen, dient de bedrijfsrevisor zich ervan te vergewissen dat het tweejaarlijkse analyseverslag van de bezoldigingsstructuur door de entiteit werd opgesteld. (par. A86)</p> <p>72. De bedrijfsrevisor dient in een specifieke sectie in het verslag over de jaarlijkse informatie (zie par. 57 (vi) en bijlage 3 bij onderhavige norm) de andere informatie, die moet worden overhandigd aan de ondernemingsraad, te specificeren en dient te vermelden of deze andere informatie werd overgemaakt aan de leden van de ondernemingsraad.</p>	<p>A85. Het ondernemingshoofd dient onder meer het trilliumverslag, het tweejaarlijks loonkloofrapport (zie par. A86) en alle verslagen in het kader van onder meer een inbreng in natura, een fusie of een splitsing, een omzetting of een ontbinding, mee te delen aan de ondernemingsraad.</p> <p>A86. De wet van 22 april 2012 ter bestrijding van de loonkloof tussen mannen en vrouwen en tot wijziging van de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven vereist dat de werkgever om de twee jaar een analyse maakt van de bezoldigingsstructuur binnen zijn entiteit.</p> <p>A87. Deze andere informatie te overhandigen aan de ondernemingsraad maakt geen deel uit van de EFI van de entiteit die door de bedrijfsrevisor moeten worden gecertificeerd en maakt dan ook het voorwerp uit van een specifieke sectie in het verslag over de jaarlijkse informatie. Deze informatieverstrekking doet geen afbreuk aan de eventuele opdracht van de bedrijfsrevisor in het kader van de specifieke transacties, zoals een inbreng in natura, een fusie of een splitsing, een omzetting, een ontbinding, enz. Indien het geval zich voordoet, zijn er specifieke normen van toepassing.</p>
---	---

Bijlage 1 – Model van opdrachtbrief (bedrijfsrevisor)

Hierna volgt een model van opdrachtbrief, dat, overeenkomstig paragraaf 15, 2de lid, van de norm, gebruikt dient te worden wanneer de bedrijfsrevisor de opdracht uitvoert in zijn hoedanigheid van bedrijfsrevisor. Dit tweede lid bepaalt: “Wanneer hij de opdracht uitvoert in zijn hoedanigheid van bedrijfsrevisor, dient hij gebruik te maken van het model opgenomen in bijlage 1, die de minimale inhoud bevat.”.

Paragraaf 15, 3de lid van de norm bepaalt: “Indien de bedrijfsrevisor tevens de commissaris is van de entiteit, dienen de secties betreffende de verantwoordelijkheden van de bedrijfsrevisor en van het bestuursorgaan en het ondernemingshoofd met betrekking tot de EFI, zoals opgenomen in het model van opdrachtbrief (bijlage 1), te worden overgenomen in de opdrachtbrief betreffende het commissarismandaat, voor zover deze niet reeds opgenomen zijn in voormelde opdrachtbrief.”.

Aan de leden van het bestuursorgaan van de [vennootschap] [vereniging] [XX]

Geachte mevrouw, geachte heer

De algemene vergadering van aandeelhouders² van [naam vennootschap/vereniging] (“de Vennootschap / Vereniging” of “u”) heeft ons op ___ als bedrijfsrevisor benoemd voor het uitvoeren van de opdrachten ten aanzien van de ondernemingsraad beoogd door de artikelen 3:83 tot 3:86 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen (hierna genoemd: “de Opdracht”).

Doelstellingen en reikwijdte van de opdracht

U hebt ons gevraagd:

- (a) Aan de ondernemingsraad verslag uit te brengen over de jaarrekening [en over het jaarverslag];
- (b) De getrouwheid en de volledigheid van de economische en financiële informatie (hierna genoemd: “EFI”) te certificeren;
- (c) De EFI te verklaren en te ontleden;
- (d) Deze opdrachten (a) tot (c) uit te oefenen met betrekking tot de in artikel 3:12, § 1, 8° van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen bedoelde sociale balans.

Hierbij hebben wij het genoegen u te bevestigen dat wij deze Opdracht aanvaarden en de inhoud en de voorwaarden hiervan te verduidelijken.

² Artikel 15bis, 3de lid, van de wet van 1948 bepaalt: “Bij ontstentenis van een algemene vergadering van vennoten, oefent het bestuursorgaan of, bij gebreke daarvan, het ondernemingshoofd, de rechten uit die in de bepalingen bedoeld in het tweede lid aan de algemene vergadering worden toegekend en leeft het de verplichtingen na die in dezelfde bepalingen worden opgelegd.”

Onze Opdracht ten aanzien van de ondernemingsraad wordt uitgevoerd overeenkomstig de “Norm inzake de opdrachten van de bedrijfsrevisor bij de ondernemingsraad”, aangenomen door het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (hierna genoemd: “de Norm”).

In het kader van onze opdracht gaan wij over tot de controle van de jaarrekening van de [Vennootschap/Vereniging], bestaande uit de balans, alsook de resultatenrekening en de toelichting. Onze controle wordt uitgevoerd met als doel een oordeel te geven over het getrouw beeld van het vermogen, de financiële toestand en de resultaten van de [Vennootschap/Vereniging].

De doelstelling van onze controle is het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten, en het uitbrengen van een verslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de internationale controlestandaarden (ISA’s) zoals van toepassing in België is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van deze jaarrekening, beïnvloeden.

De algemene voorwaarden worden vastgelegd in het algemeen contractueel kader voor prestaties, opgenomen als bijlage / gepubliceerd op onze website op volgend adres [webpagina], dat een nadere omschrijving van de contractuele relatie in het kader van onze huidige opdracht geeft. Deze opdrachtbrief en de algemene voorwaarden vormen de volledige overeenkomst tussen ons en [Vennootschap/Vereniging] met betrekking tot deze opdracht. Door deze opdrachtbrief te ondertekenen, worden deze algemene voorwaarden uitdrukkelijk door [Vennootschap/Vereniging] aanvaard. In geval van verschil tussen deze opdrachtbrief en de algemene voorwaarden zullen deze laatste prevaleren, behoudens indien deze in de opdrachtbrief worden gewijzigd door een specifieke verwijzing naar de relevante clause van de algemene voorwaarden.

Verantwoordelijkheden van de bedrijfsrevisor

Inzake de economische en financiële informatie

Overeenkomstig art. 3:83, 2° WVV, is het onze verantwoordelijkheid om de getrouwheid en de volledigheid van de EFI, die de sociale balans bevat, overgemaakt aan de ondernemingsraad te certificeren, voor zover deze informatie uit de boekhouding, uit de jaarrekening van de [Vennootschap/Vereniging] blijkt of uit andere verifieerbare stukken voortvloeit. Wij zijn tevens door de wetgever belast met het verklaren en ontleden, in het bijzonder ten behoeve van de door de werknemers benoemde leden van de ondernemingsraad, de EFI die aan de ondernemingsraad werd verstrekt zodat zij de financiële structuur en de financiële toestand van de [Vennootschap/Vereniging] kunnen begrijpen.

Elke communicatie met de ondernemingsraad gebeurt via de secretaris van de ondernemingsraad.

IBR-IRE

Goedgekeurd (B.S. 22.05.2024) en gewijzigd door de Specifieke beroepsnorm van 9-12-2025 voor opdrachten van assurance van (geconsolideerde) duurzaamheidsinformatie door de wet toevertrouwd aan de bedrijfsrevisor (B.S. 19.12.2025)

Inzake de jaarrekening³ [en het jaarverslag]

Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel over deze jaarrekening tot uitdrukking te brengen op basis van onze controle. Wij zullen de controle uitvoeren volgens de internationale controlestandaarden (ISA's) zoals van toepassing in België⁴. Die standaarden vereisen dat wij aan de deontologische vereisten voldoen.

Wij voeren onze controle uit met inachtneming van het wettelijk, reglementair en normatief kader van toepassing op de controle van de jaarrekening in België, wij passen professionele oordeelsvorming toe en wij handhaven een professioneel-kritische ingesteldheid gedurende de controle.

[In het kader van onze opdracht en naast het tot uitdrukking brengen van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm (herziene versie 2023) bij de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden (ISA's), is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag te onderzoeken.]

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan en het ondernemingshoofd

Inzake de economische en financiële informatie

Het bestuursorgaan en het ondernemingshoofd zijn verantwoordelijk voor het schriftelijk overmaken van de economische en financiële informatie aan de ondernemingsraad. Het ondernemingshoofd is verantwoordelijk voor het opstellen en het communiceren aan de bedrijfsrevisor binnen de wettelijke termijn van de EFI verstrekt aan de ondernemingsraad en die het ondernemingshoofd getrouw en volledig acht. Het behoort onder meer tot de verantwoordelijkheden van het ondernemingshoofd om ons alle informatie te verstrekken die wij hem zouden kunnen vragen en die noodzakelijk zijn voor onze opdracht.

De EFI die ons moeten worden overgemaakt betreft ook de periodieke en de occasionele informatie.

De modaliteiten voor de communicatie van deze EFI zijn: [te detailleren].

De op de [Vennootschap/Vereniging] van toepassing zijnde CAO's en andere regelgeving zijn: [te detailleren door het ondernemingshoofd].

Overeenkomstig de Norm kunnen wij het nodig achten om een of meerdere schriftelijke bevestigingen te verkrijgen ter onderbouwing van de EFI of van een of meerdere specifieke beweringen die hierin zijn vervat, boven op de schriftelijke bevestigingen verkregen in het kader van de controle van de jaarrekening.

³ Of equivalent hieraan, bv. in het geval van een bijkantoor.

⁴ In voorkomend geval kunnen de woorden "volgens de internationale controlestandaarden (ISA's) zoals van toepassing in België" als volgt aangevuld worden: "Wij hebben bovendien de internationale controlestandaarden zoals door IAASB van toepassing verklaard op de boekjaren geopend [afgesloten] vanaf [DATUM] en nog niet goedgekeurd op nationaal niveau toegepast."

Inzake de jaarrekening [en het jaarverslag]

Het opstellen van de jaarrekening, die een getrouw beeld geeft van het vermogen, de financiële positie en de resultaten van de [Vennootschap/Vereniging] overeenkomstig het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel, valt onder de verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan van de vennootschap.

In ons verslag wordt verklaard dat het bestuursorgaan van de vennootschap verantwoordelijk is voor het opstellen van de jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel. Deze verantwoordelijkheid omvat met name:

1. het opzetten, het implementeren en het behouden van de interne controlemaatregelen die relevant zijn voor het opstellen van de jaarrekening zodat die geen afwijkingen van materieel belang bevat, ingevolge fraude of het maken van fouten;
2. de selectie en de toepassing van juiste grondslagen voor de financiële verslaggeving;
3. het maken van schattingen die juist zijn in de gegeven omstandigheden;
4. het inschatten van de mogelijkheid van de [Vennootschap/Vereniging] om haar continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuursorgaan het voornemen heeft om de [Vennootschap/Vereniging] te liquideren of om de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen;
5. het feit dat u ons alle inlichtingen ter beschikking stelt waarvan het bestuursorgaan kennis heeft en die betrekking hebben op het opstellen van de jaarrekening, zoals de boekhouding, de daarmee verband houdende documentatie, inclusief de notulen van de raden van bestuur, en de algemene vergaderingen van aandeelhouders, evenals alle informatie en elementen die we noodzakelijk achten voor de uitvoering van onze controle;
6. het feit dat u ons alle bijkomende inlichtingen verschaft die wij zouden kunnen vragen aan het bestuursorgaan en die noodzakelijk zijn voor de controle; en
7. het feit dat u ons vrije toegang verschaft tot de personen binnen de entiteit waarvan wij menen dat het noodzakelijk is om controle-informatie te verkrijgen.

De hoofdverantwoordelijkheid tot voorkoming en opsporing van fraude en fouten komt toe aan het management van de [Vennootschap/Vereniging]. Wij zijn noch belast met noch verantwoordelijk voor het voorkomen van fraude. Bijgevolg zijn onze controlewerkzaamheden niet specifiek opgezet met het oog op de opsporing van fraude of fouten.

Wanneer wij een afwijking als gevolg van fraude of een vermoeden van fraude of als gevolg van fouten vaststellen, zullen wij onze informatie meedelen aan het management of aan het bestuursorgaan en/of de verantwoordelijken voor de governance en, in voorkomend geval, aan de administratieve overheden en de toezichthouders overeenkomstig de wettelijke en reglementaire bepalingen.

Het management [en de verantwoordelijken voor de governance] heeft [hebben] de verantwoordelijkheid om ons te bevestigen dat volgens hem [hen] de niet-gecorrigeerde fouten, zowel afzonderlijk als gezamenlijk, geen van materieel belang zijnde impact hebben op de financiële

overzichten als geheel. Een lijst van niet-gecorrigeerde fouten zal gehecht worden aan de bevestigingsbrief.

De jaarrekening, met inbegrip van de toelichting, dient opgesteld te worden door de [Vennootschap/Vereniging] en ons overgemaakt te worden binnen de wettelijke termijnen.

Overeenkomstig de ISA's zullen wij inlichtingen inwinnen bij het bestuursorgaan of andere verantwoordelijke personen over het getrouw beeld en de volledigheid van de inhoud van de jaarrekening, alsook over de doeltreffendheid van het kwaliteitsmanagementsysteem.

De verklaringen die een belangrijke impact hebben op de jaarrekening moeten schriftelijk aan ons bevestigd worden (hierna "bevestigingsbrief"). Samen met de resultaten van onze controles en de antwoorden op onze vragen, omvat de bevestigingsbrief bewijskrachtig materiaal waarop wij zullen steunen bij de beoordeling van de jaarrekening.

[Indien van toepassing : Verder is het bestuursorgaan verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag [en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport], [van de documenten die overeenkomstig de wettelijke en reglementaire voorschriften dienen te worden neergelegd,] voor het naleven van de wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften die van toepassing zijn op het voeren van de boekhouding, alsook voor het naleven van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en van de statuten van de [Vennootschap/Vereniging].]

Verslagen van de bedrijfsrevisor

Onze verslagen zullen worden opgesteld na afloop van de opdracht en omvatten:

1. een verslag over de jaarrekening [en het jaarverslag];
2. een jaarlijks certificeringsverslag over de getrouwheid en de volledigheid van de door het ondernemingshoofd aan de ondernemingsraad verstrekte jaarlijkse informatie en, in voorkomend geval, de periodieke en de occasionele informatie;
3. een certificeringsverslag over de getrouwheid en de volledigheid van de basisinformatie.

De verslagen zijn uitsluitend bestemd voor de leden van de ondernemingsraad.

Verwerking van persoonsgegevens

In de hoedanigheid van bedrijfsrevisor handelen wij als verwerkingsverantwoordelijke in de zin van artikel 4, punt 7) van de Europese verordening 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 ('AVG').

Met het oog op het vervullen van onze opdracht verwerken wij de persoonsgegevens betreffende uzelf, uw klanten, leveranciers, personeelsleden, medewerkers, bestuurders of andere betrokken personen, waarbij alleen wij het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststellen in het kader van de strikte naleving van het aan ons opgelegde beroepsgeheim, ongeacht het feit of wij de persoonsgegevens ontvingen van uzelf of op een andere wijze.

Goedgekeurd (B.S. 22.05.2024) en gewijzigd door de Specifieke beroepsnorm van 9-12-2025 voor opdrachten van assurance van (geconsolideerde) duurzaamheidsinformatie door de wet toevertrouwd aan de bedrijfsrevisor (B.S. 19.12.2025)

Ons privacybeleid kan worden geraadpleegd [op onze website [hyperlink invoegen naar het privacybeleid van het kantoor] / in bijlage].

Honoraria

Onze honoraria worden geschat op € exclusief btw en verplaatsingskosten. Onze honoraria worden berekend op basis van de geschatte uren die de vennoot en de medewerkers zullen presteren en op basis van het vaardigheids- en verantwoordelijkheidsniveau.

Wij hebben bovendien afgesproken dat wij bij belangrijke wijzigingen in de aard of omvang van de verrichtingen van de [Vennootschap/Vereniging] of in het niveau van assistentie verleend door uw medewerkers, een gepaste wijziging van bovenvermeld bedrag bespreken en laten goedkeuren door de algemene vergadering van aandeelhouders.

Wij zullen factureren [...] en het saldo zal aangerekend worden na de aflevering van ons verslag aan de ondernemingsraad van de [Vennootschap/Vereniging].

Witwaspreventie

Uit hoofde van de Belgische en Europese regelgeving dienen wij onze klanten te identificeren en hun identiteit te verifiëren.

Wij vragen dan ook aan u rechtstreeks en aan andere personen binnen de [Vennootschap/Vereniging] om officiële en geldige identiteitsbewijzen en verzoeken u om ons onverwijld een naar behoren ingevulde en ondertekende bevestiging van identificatie (zie model in bijlage) te bezorgen met de identificatie van de relevante personen binnen uw [Vennootschap/Vereniging].

Bovendien dient u ons op de hoogte te brengen van elke latere wijziging aan de informatie hierboven en ons zo snel mogelijk de aan de nieuwe situatie aangepaste documenten te bezorgen.

Indien de identiteit van de relevante personen niet binnen een redelijke termijn op toereikende manier wordt bevestigd, is het mogelijk dat wij genoodzaakt zijn om de voortzetting van onze opdracht te beëindigen.

Teneinde in overeenstemming met de Belgische en Europese regelgeving de waakzaamheidsverplichtingen te respecteren aangaande zakelijke activiteiten en zakenrelaties kunnen wij gepaste databanken raadplegen om informatie over u te verkrijgen of u rechtstreeks of gelijk welke andere persoon hierover raadplegen.

Uit hoofde van deze regelgevingen zijn wij ertoe gehouden elk feit of vermoeden (dat we in het kader van onze opdracht hebben vastgesteld) dat (mogelijk) verband houdt met witwassing van kapitaal of financiering van terrorisme te melden aan onze *compliance officer*, die in voorkomend geval de Cel voor Financiële Informatieverwerking (CFI) op de hoogte moet brengen. In dat geval zullen wij u niet op de hoogte brengen van die aangifte aangezien dat voor ons verboden is in het kader van de antiwitwaswetgeving.

Goedgekeurd (B.S. 22.05.2024) en gewijzigd door de Specifieke beroepsnorm van 9-12-2025 voor opdrachten van assurance van (geconsolideerde) duurzaamheidsinformatie door de wet toevertrouwd aan de bedrijfsrevisor (B.S. 19.12.2025)

Bevestiging en aanvaarding

Wij zouden het op prijs stellen indien u ons bevestigt dat u met de voorwaarden van onze Opdracht, met inbegrip van onze respectieve verantwoordelijkheden, akkoord gaat door de hierbij gevoegde brief ondertekend terug te bezorgen.

Met de meeste hoogachting,

_____, Bedrijfsrevisoren

Vertegenwoordigd door: _____

Vennoot: _____

Voor akkoord, _____

[Vennootschap/Vereniging] _____

Vertegenwoordigd door: _____

Datum: _____

Bijlagen: Algemeen contractueel kader voor prestaties

Bevestiging van identificatie met de identificatie van de relevante personen binnen uw [Vennootschap/Vereniging]

Bijlage 2 – Model van verslag aan de ondernemingsraad over de basisinformatie

Overeenkomstig par. 54 van de norm dient de bedrijfsrevisor een certificeringsverslag uit te brengen over de basisinformatie door gebruik te maken van het modelverslag in bijlage 2.

Par. 5 (v) van de norm definieert de term ‘bedrijfsrevisor’. Indien een commissaris moet worden aangesteld krachtens Boek 3 WVV, wordt de taak bedoeld in de artikelen 3:77 tot 3:80 uitgeoefend door deze commissaris. In dat geval dient de term ‘bedrijfsrevisor’ bijgevolg gewijzigd te worden in ‘commissaris’.

VERSLAG VAN DE BEDRIJFSREVISOR AAN DE LEDEN VAN DE ONDERNEMINGSRA(A)D(EN) VAN [NAAM VAN DE ENTITEIT EN RECHTSVORM]

Hierbij brengen wij ons verslag van de bedrijfsrevisor uit over de certificering van de basisinformatie opgesteld door het ondernemingshoofd van [naam van de onderneming en rechtsvorm] (de “Vennootschap” / “VZW”).

Verantwoordelijkheden van het ondernemingshoofd

Overeenkomstig de bepalingen van het koninklijk besluit van 27 november 1973 houdende reglementering van de economische en financiële inlichtingen te verstrekken aan de ondernemingsraden dient het ondernemingshoofd aan de ondernemingsraad de economische en financiële informatie te verstrekken, die de werknemers in staat moet stellen zich een klaar en juist beeld te vormen van de toestand, de evolutie en de vooruitzichten van de onderneming. Zij moet toelaten het verband te leggen tussen de gegevens van economische aard en die van financiële aard, en te begrijpen welke de terugslag is van deze gegevens op het beleid van de onderneming inzake organisatie, werkgelegenheid en personeel.

Zij moet het tevens mogelijk maken de onderneming te situeren in het ruimer kader [, enerzijds, van de economische of financiële groep waarvan zij eventueel deel uitmaakt, en, anderzijds,] van de sector en van de gewestelijke, nationale en internationale economie.

Verantwoordelijkheden van de bedrijfsrevisor

Overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen (art. 3:83) bestaan onze verantwoordelijkheden erin de getrouwheid en volledigheid te certificeren van de economische en financiële inlichtingen die het bestuursorgaan aan de ondernemingsraad verstrekt, voor zover deze inlichtingen uit de boekhouding, uit de jaarrekening van de vennootschap blijken of uit andere verifieerbare stukken voortvloeien.

Wij hebben onze opdracht uitgevoerd overeenkomstig de Norm inzake de opdrachten van de bedrijfsrevisor bij de ondernemingsraad. Wij hebben alle deontologische bepalingen die van toepassing zijn op deze opdracht nageleefd, met inbegrip van deze inzake de onafhankelijkheid.

Certificering van de getrouwheid en de volledigheid van de basisinformatie

Beschrijving van de opdracht

In het kader van onze opdracht tot certificering van de getrouwheid en de volledigheid van de basisinformatie hebben wij onze professionele oordeelsvorming en een professioneel-kritische ingesteldheid toegepast. Bovendien:

- hebben wij ons ervan vergewist dat de basisinformatie verstrekt aan de ondernemingsraad, in alle van materieel belang zijnde aspecten, overeenstemt met verifieerbare en beschikbare documenten;
- hebben wij ons ervan vergewist dat de basisinformatie geen van materieel belang zijnde inconsistentie bevat en hebben wij voldoende en geschikte informatie verkregen ter onderbouwing van onze certificering;
- hebben wij nagegaan of de basisinformatie werkelijk alle inlichtingen bevat die door wet- en regelgeving voor elk hoofdstuk wordt aangeduid;
- hebben wij nagegaan of de verstrekte inlichtingen consistent en relevant zijn zodat de leden van de ondernemingsraad inzicht krijgen in de economische, financiële en sociale positie van de [Vennootschap/Vereniging] en de mogelijke gevolgen ervan voor de werkgelegenheid, de besluiten, de resultaten en vooruitzichten
- bij het nalezen van de basisinformatie zijn wij blijvend aandachtig geweest voor mogelijke tekenen dat de basisinformatie die niet voortvloeit uit de jaarrekening of de boekhouding, maar wel blijkt uit verifieerbare documenten een van materieel belang zijnde inconsistentie zou bevatten ten opzichte van de informatie waarover wij beschikken in het kader van onze opdracht.

Bijzondere opmerkingen met betrekking tot de basisinformatie

Met betrekking tot de basisinformatie dienen de volgende bijzondere bemerkingen gemaakt te worden, die hun oorsprong niet in de onderneming zelf, maar in de aard van de vereiste informatie vinden.

- a. Wat de informatie over de toekomstperspectieven van de [Vennootschap/Vereniging] betreft, kunnen wij ons niet uitspreken over de mogelijke realisatie van deze perspectieven en de veronderstellingen waarop deze gesteund zijn. Wel kunnen wij bevestigen dat zij op redelijke wijze werden opgesteld en dat zij geen enkele kennelijke tegenstrijdigheid bevatten met de informatie waarvan wij kennis hebben en met de redelijkerwijze voorspelbare algemene evolutie. Wij nodigen u uit kennis te nemen van de commentaren die wij hieromtrent hebben opgenomen in ons commissarisverslag.
- b. De volgende gegevens maken geen deel uit van onze opdracht omdat zij gesteund zijn op informatie waarvan het voor ons noch technisch, noch materieel mogelijk is na te gaan of deze informatie correct is: (...)

[IN VOORKOMEND GEVAL: *Basis voor de certificering met voorbehoud/ Basis voor de afkeurende certificering / Basis voor de onthoudende certificering van de basisinformatie*]

[Deze sectie dient te worden toegevoegd wanneer de bedrijfsrevisor geen conclusie zonder voorbehoud kan vormen over de getrouwheid en de volledigheid van de basisinformatie (par. 56 (iii) (c))]

Certificering van de basisinformatie [In het geval van een aangepaste certificering wordt de titel en de sectie aangepast: Certificering met voorbehoud / Afkeurende certificering / Onthoudende certificering van de basisinformatie]

Op grond van de resultaten van onze werkzaamheden en met uitzondering van de gegevens in de hierboven vermelde bijzondere opmerkingen, certificeren wij dat de basisinformatie overgemaakt aan de ondernemingsraad (ondernemingsraden) van [de Vennootschap] getrouw en volledig is, dit wil zeggen dat zij:

- in alle van materieel belang zijnde opzichten overeenstemt met verifieerbare en beschikbare documenten;
- geen van materieel belang zijnde inconsistentie bevat ten aanzien van de informatie waarvan wij kennis hebben gekregen in het kader van onze opdracht;
- de inlichtingen bevat die door wet- en regelgeving wordt aangeduid;
- consistent en relevant is zodat de leden van de ondernemingsraad inzicht krijgen in de economische, financiële en sociale positie van de entiteit en de mogelijke gevolgen ervan voor de werkgelegenheid, de besluiten, de resultaten en vooruitzichten.

[Overige aangelegenheid

[Zoals bepaald in par. A59 van de norm zou een paragraaf inzake overige aangelegenheid, bijvoorbeeld, gebruikt kunnen worden wanneer de bedrijfsrevisor de niet-naleving van een wettelijke termijn door het ondernemingshoofd wil medelen (zie par. A75)]

Beperking van het gebruik van het verslag

Dit verslag is bestemd voor de leden van de ondernemingsraad (-raden) van de [Vennootschap/Vereniging], teneinde te voldoen aan de voorschriften van artikel 3:83, 2° van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en mag niet voor andere doeleinden worden aangewend.

Datum van het verslag

Handtekening

Bijlage 3 a – Model van verslag aan de ondernemingsraad over de jaarlijkse informatie

Overeenkomstig par. 54 van de norm dient de bedrijfsrevisor een certificeringsverslag uit te brengen over de jaarlijkse informatie door gebruik te maken van het modelverslag in bijlage 3.

Par. 5 (v) van de norm definieert de term 'bedrijfsrevisor'. Indien een commissaris moet worden aangesteld krachtens Boek 3 WVV, wordt de taak bedoeld in de artikelen 3:77 tot 3:80 uitgeoefend door deze commissaris. In dat geval dient de term 'bedrijfsrevisor' bijgevolg gewijzigd te worden in 'commissaris'.

VERSLAG VAN DE BEDRIJFSREVISOR AAN DE LEDEN VAN DE ONDERNEMINGSRA(A)D(EN)
VAN [NAAM VAN DE ENTITEIT EN RECHTSVORM] VOOR HET BOEKJAAR AFGESLOTEN OP ____
_____20____

Hierbij brengen wij ons verslag van de bedrijfsrevisor uit over de certificering van de jaarlijkse informatie opgesteld door het ondernemingshoofd, alsook over de jaarrekening en de sociale balans van [naam van de onderneming en rechtsvorm] (de "Vennootschap")⁵.

Verantwoordelijkheden van het ondernemingshoofd

Overeenkomstig de bepalingen van het koninklijk besluit van 27 november 1973 houdende reglementering van de economische en financiële inlichtingen te verstrekken aan de ondernemingsraden dient het ondernemingshoofd aan de ondernemingsraad de economische en financiële informatie te verstrekken, die de werknemers in staat moet stellen zich een klaar en juist beeld te vormen van de toestand, de evolutie en de vooruitzichten van de onderneming. Zij moet toelaten het verband te leggen tussen de gegevens van economische aard en die van financiële aard, en te begrijpen welke de terugslag is van deze gegevens op het beleid van de onderneming inzake organisatie, werkgelegenheid en personeel.

Zij moet het tevens mogelijk maken de onderneming te situeren in het ruimer kader [, enerzijds, van de economische of financiële groep waarvan zij eventueel deel uitmaakt, en, anderzijds,] van de sector en van de gewestelijke, nationale en internationale economie.

Verantwoordelijkheden van de bedrijfsrevisor

Overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen (art. 3:83) bestaat onze verantwoordelijkheid erin:

- de getrouwheid en volledigheid te certificeren van de economische en financiële informatie, waaronder onder meer de sociale balans, die het bestuursorgaan aan de ondernemingsraad verstrekt, voor zover deze inlichtingen uit de boekhouding, uit de

⁵ Aan te passen naargelang van de rechtsvorm van de entiteit (VZW / bijkantoor).

jaarrekening van de vennootschap blijken of uit andere verifieerbare stukken voortvloeien;

- verslag uit te brengen bij de ondernemingsraad over de jaarrekening en over de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen.

Wij hebben onze opdracht uitgevoerd overeenkomstig de Norm inzake de opdrachten van de bedrijfsrevisor bij de ondernemingsraad. Wij hebben alle deontologische bepalingen die van toepassing zijn op deze opdracht nageleefd, met inbegrip van deze inzake de onafhankelijkheid.

Certificering van de getrouwheid en de volledigheid

Beschrijving van de opdracht

In het kader van onze opdracht tot certificering van de getrouwheid en de volledigheid van de jaarlijkse informatie hebben wij onze professionele oordeelsvorming en een professioneel-kritische ingesteldheid toegepast. Bovendien:

- hebben wij ons ervan vergewist dat de jaarlijkse informatie verstrekt aan de ondernemingsraad, in alle van materieel belang zijnde aspecten, overeenstemt met de jaarrekening, de boekhouding en andere verifieerbare en beschikbare documenten;
- hebben wij ons ervan vergewist dat de jaarlijkse informatie geen van materieel belang zijnde inconsistentie bevat en hebben wij voldoende en geschikte informatie verkregen ter onderbouwing van onze certificering;
- hebben wij nagegaan of de jaarlijkse informatie werkelijk alle inlichtingen bevat die door wet- en regelgeving voor elk hoofdstuk wordt aangeduid;
- hebben wij nagegaan na of de verstrekte inlichtingen consistent en relevant zijn zodat de leden van de ondernemingsraad inzicht krijgen in de economische, financiële en sociale positie van de Vennootschap en de mogelijke gevolgen ervan voor de werkgelegenheid, de besluiten, de resultaten en vooruitzichten;
- bij het nalezen van de jaarlijkse informatie zijn wij blijvend aandachtig geweest voor mogelijke tekenen dat de jaarlijkse informatie die niet voortvloeit uit de jaarrekening of de boekhouding, maar wel blijkt uit verifieerbare documenten een van materieel belang zijnde inconsistentie zou bevatten ten opzichte van de informatie waarover wij beschikken in het kader van onze opdracht;
- hebben wij ons ervan vergewist dat de periodieke [en de occasionele] informatie geen van materieel belang zijnde inconsistentie bevat ten opzichte van de informatie waarvan wij kennis hebben in het kader van onze opdracht.

De voornaamste werkzaamheden die wij, overeenkomstig de toepasselijke normen, hebben uitgevoerd op de sociale balans, rekening houdend met het materieel belang van de gegevens, hebben ons in het bijzonder in staat gesteld om:

- het risico te identificeren en te beoordelen dat de sociale balans een afwijking van materieel belang bevat;
- ons te vergewissen van het gepast karakter van de gegevens opgenomen in de sociale balans, waaronder deze inzake de loonkosten, de uitsplitsing van de personeelskosten, de opleidingskosten en de uitsplitsing ervan;

- de algehele presentatie, de structuur en de inhoud van de sociale balans te beoordelen.

Wanneer er elementen zijn die erop wijzen dat de gegevens met betrekking tot de sociale balans niet juist zijn, hebben wij aan het ondernemingshoofd gevraagd om deze te corrigeren op basis van de geschikte informatie.

Bijzondere opmerkingen met betrekking tot de jaarlijkse informatie

Met betrekking tot de jaarlijkse informatie dienen de volgende bijzondere bemerkingen gemaakt te worden, die hun oorsprong niet in de onderneming zelf, maar in de aard van de vereiste informatie vinden.

- a. Wat de informatie over de toekomstperspectieven betreft, kunnen wij ons niet uitspreken over de mogelijke realisatie van deze perspectieven en de veronderstellingen waarop deze gesteund zijn. Wel kunnen wij bevestigen dat zij op redelijke wijze werden opgesteld en dat zij geen enkele kennelijke tegenstrijdigheid bevatten met de informatie waarvan wij kennis hebben en met de redelijkerwijze voorspelbare algemene evolutie. Wij nodigen u uit kennis te nemen van de commentaren die wij hieromtrent hebben opgenomen in ons commissarisverslag.
- b. De volgende gegevens maken geen deel uit van onze opdracht ⁶ omdat zij gesteund zijn op informatie waarvan het voor ons noch technisch, noch materieel mogelijk is na te gaan of deze informatie correct is: (...)

Certificering van de jaarlijkse informatie

Op grond van de resultaten van onze werkzaamheden en met uitzondering van gegevens in de hierboven vermelde bijzondere opmerkingen, certificeren wij dat de jaarlijkse informatie overgemaakt aan de ondernemingsraad (ondernemingsraden) van [de Vennootschap] getrouw en volledig is, dit wil zeggen dat zij:

- in alle van materieel belang zijnde opzichten overeenstemt met de jaarrekening, de boekhouding en verifieerbare en beschikbare documenten;
- geen van materieel belang zijnde inconsistentie bevat ten aanzien van de informatie waarvan wij kennis hebben gekregen in het kader van onze opdracht;
- de inlichtingen bevat die door wet- en regelgeving wordt aangeduid;
- consistent en relevant is zodat de leden van de ondernemingsraad inzicht krijgen in de economische, financiële en sociale positie van de entiteit en de mogelijke gevolgen ervan voor de werkgelegenheid, de besluiten, de resultaten en vooruitzichten.

[De periodieke [en de occasionele] informatie]

⁶ Artikel 17 van het KB van 1973 bepaalt dat het geschreven verslag over de jaarlijkse informatie over te maken aan de ondernemingsraad een bijwerking is van de basisinformatie, voorgeschreven in de artikelen 4 tot 14 van dit KB. De voorbeelden van dit modelverslag dienen derhalve aangepast te worden naargelang van de jaarlijkse informatie die door het ondernemingshoofd werd overhandigd.

Het ondernemingshoofd heeft ons de periodieke [en de occasionele] informatie meegedeeld, zoals opgenomen in de hierbij gevoegde bijlage. Wij hebben geen feiten vastgesteld die ons ertoe brengen te denken dat de verstrekte informatie, in alle van materieel belang zijnde aspecten, niet getrouw en volledig is ten aanzien van de informatie waarvan wij kennis hebben gekregen in het kader van onze opdracht.

Verslag van de commissaris dat ons verslag over de jaarrekening en de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen bevat

Inzake de jaarrekening en het jaarverslag voorgelegd aan de algemene vergadering vragen wij u kennis te nemen van het commissarisverslag [dat hieraan is gehecht en] dat ons oordeel hieromtrent bevat.

[Verslag betreffende de beperkte mate van zekerheid met betrekking tot de duurzaamheidsinformatie

Inzake de duurzaamheidsinformatie vragen wij u kennis te nemen van [ons verslag] [het verslag van [NAAM VAN DE BEDRIJFSREVISOR]] [dat hieraan is gehecht en] dat de conclusie over de duurzaamheidsinformatie bevat.]

[Aspecten met betrekking tot het overhandigen van andere informatie aan de ondernemingsraad

[Overeenkomstig artikel 2 van het koninklijk besluit van 27 november 1973 houdende reglementering van de economische en financiële inlichtingen te verstrekken aan de ondernemingsraden dient het ondernemingshoofd volgende andere informatie te overhandigen aan de ondernemingsraad:

- (...)

Wij hebben ons ervan vergewist dat deze werd overgemaakt aan de leden van de ondernemingsraad.]

[Indien het geval zich voordoet: De wet van 22 april 2012 ter bestrijding van de loonkloof tussen mannen en vrouwen en tot wijziging van de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven vereist dat de werkgever om de twee jaar een analyse maakt van de bezoldigingsstructuur binnen zijn onderneming. Dit verslag maakt geen deel uit van de economische en financiële inlichtingen van de vennootschap die wij moeten certificeren. Wij hebben ons ervan vergewist dat dit verslag werd opgesteld en overgemaakt aan de leden van de ondernemingsraad.]

[Overige aangelegenheid

[Zoals bepaald in par. A62 van de norm zou een paragraaf inzake overige aangelegenheid, bijvoorbeeld, gebruikt kunnen worden wanneer de bedrijfsrevisor de niet-naleving van een wettelijke termijn door het ondernemingshoofd wil meedelen (zie par. A75)]

IBR-IRE

Goedgekeurd (B.S. 22.05.2024) en gewijzigd door de Specifieke beroepsnorm van 9-12-2025 voor opdrachten van assurance van (geconsolideerde) duurzaamheidsinformatie door de wet toevertrouwd aan de bedrijfsrevisor (B.S. 19.12.2025)

Beperking van het gebruik van het verslag

Dit verslag is bestemd voor de leden van de ondernemingsraad (-raden) van de Vennootschap, teneinde te voldoen aan de voorschriften van artikel 3:83, 2° van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en mag niet voor andere doeleinden worden aangewend.

Datum van het verslag

Handtekening

Bijlage 3 b – Model van verslag aan de ondernemingsraad over de jaarlijkse informatie (certificering met voorbehoud)

Overeenkomstig par. 54 van de norm dient de bedrijfsrevisor een certificeringsverslag uit te brengen over de jaarlijkse informatie door gebruik te maken van het modelverslag in bijlage 3.

Par. 5 (v) van de norm definieert de term ‘bedrijfsrevisor’. Indien een commissaris moet worden aangesteld krachtens Boek 3 WVV, wordt de taak bedoeld in de artikelen 3:77 tot 3:80 uitgeoefend door deze commissaris. In dat geval dient de term ‘bedrijfsrevisor’ bijgevolg gewijzigd te worden in ‘commissaris’.

Het voorbehoud kan betrekking hebben op de jaarlijkse informatie of op de periodieke en occasionele informatie of op beide. Onderstaand model dient bijgevolg te worden aangepast aan de omstandigheden.

VERSLAG VAN DE BEDRIJFSREVISOR AAN DE LEDEN VAN DE ONDERNEMINGSRA(A)D(EN)
VAN [NAAM VAN DE ENTITEIT EN RECHTSVORM] VOOR HET BOEKJAAR AFGESLOTEN OP ____
_____20__

Hierbij brengen wij ons verslag van de bedrijfsrevisor uit over de certificering van de jaarlijkse informatie opgesteld door het ondernemingshoofd, alsook over de jaarrekening en de sociale balans van [naam van de onderneming en rechtsvorm] (de “Vennootschap”)⁷.

Verantwoordelijkheden van het ondernemingshoofd

Overeenkomstig de bepalingen van het koninklijk besluit van 27 november 1973 houdende reglementering van de economische en financiële inlichtingen te verstrekken aan de ondernemingsraden dient het ondernemingshoofd aan de ondernemingsraad de economische en financiële informatie te verstrekken, die de werknemers in staat moet stellen zich een klaar en juist beeld te vormen van de toestand, de evolutie en de vooruitzichten van de onderneming. Zij moet toelaten het verband te leggen tussen de gegevens van economische aard en die van financiële aard, en te begrijpen welke de terugslag is van deze gegevens op het beleid van de onderneming inzake organisatie, werkgelegenheid en personeel.

Zij moet het tevens mogelijk maken de onderneming te situeren in het ruimer kader [, enerzijds, van de economische of financiële groep waarvan zij eventueel deel uitmaakt, en, anderzijds,] van de sector en van de gewestelijke, nationale en internationale economie.

⁷ Aan te passen naargelang van de rechtsvorm van de entiteit (VZW / bijkantoor).

Verantwoordelijkheden van de bedrijfsrevisor

Overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen (art. 3:83) bestaat onze verantwoordelijkheid erin:

- de getrouwheid en volledigheid te certificeren van de economische en financiële informatie, waaronder onder meer de sociale balans, die het bestuursorgaan aan de ondernemingsraad verstrekt, voor zover deze inlichtingen uit de boekhouding, uit de jaarrekening van de vennootschap blijken of uit andere verifieerbare stukken voortvloeien;
- verslag uit te brengen bij de ondernemingsraad over de jaarrekening en over de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen.

Wij hebben onze opdracht uitgevoerd overeenkomstig de Norm inzake de opdrachten van de bedrijfsrevisor bij de ondernemingsraad. Wij hebben alle deontologische bepalingen die van toepassing zijn op deze opdracht nageleefd, met inbegrip van deze inzake de onafhankelijkheid.

Certificering van de getrouwheid en de volledigheid

Beschrijving van de opdracht

In het kader van onze opdracht tot certificering van de getrouwheid en de volledigheid van de jaarlijkse informatie hebben wij onze professionele oordeelsvorming en een professioneel-kritische ingesteldheid toegepast. Bovendien:

- hebben wij ons ervan vergewist dat de jaarlijkse informatie verstrekt aan de ondernemingsraad, in alle van materieel belang zijnde aspecten, overeenstemt met de jaarrekening, de boekhouding en andere verifieerbare en beschikbare documenten;
- hebben wij ons ervan vergewist dat de jaarlijkse informatie geen van materieel belang zijnde inconsistentie bevat en hebben wij voldoende en geschikte informatie verkregen ter onderbouwing van onze certificering;
- hebben wij nagegaan of de jaarlijkse informatie werkelijk alle inlichtingen bevat die door wet- en regelgeving voor elk hoofdstuk wordt aangeduid;
- hebben wij nagegaan na of de verstrekte inlichtingen consistent en relevant zijn zodat de leden van de ondernemingsraad inzicht krijgen in de economische, financiële en sociale positie van de Vennootschap en de mogelijke gevolgen ervan voor de werkgelegenheid, de besluiten, de resultaten en vooruitzichten;
- bij het nalezen van de jaarlijkse informatie zijn wij blijvend aandachtig geweest voor mogelijke tekenen dat de jaarlijkse informatie die niet voortvloeit uit de jaarrekening of de boekhouding, maar wel blijkt uit verifieerbare documenten een van materieel belang zijnde inconsistentie zou bevatten ten opzichte van de informatie waarover wij beschikken in het kader van onze opdracht;
- hebben wij ons ervan vergewist dat de periodieke [en de occasionele] informatie geen van materieel belang zijnde inconsistentie bevat ten opzichte van de informatie waarvan wij kennis hebben in het kader van onze opdracht.

De voornaamste werkzaamheden die wij, overeenkomstig de toepasselijke normen, hebben uitgevoerd op de sociale balans, rekening houdend met het materieel belang van de gegevens, hebben ons in het bijzonder in staat gesteld om:

- het risico te identificeren en te beoordelen dat de sociale balans een afwijking van materieel belang bevat;
- ons te vergewissen van het gepast karakter van de gegevens opgenomen in de sociale balans, waaronder deze inzake de loonkosten, de uitsplitsing van de personeelskosten, de opleidingskosten en de uitsplitsing ervan;
- de algehele presentatie, de structuur en de inhoud van de sociale balans te beoordelen.

Wanneer er elementen zijn die erop wijzen dat de gegevens met betrekking tot de sociale balans niet juist zijn, hebben wij aan het ondernemingshoofd gevraagd om deze te corrigeren op basis van de geschikte informatie.

Bijzondere opmerkingen met betrekking tot de jaarlijkse informatie

Met betrekking tot de jaarlijkse informatie dienen de volgende bijzondere bemerkingen gemaakt te worden, die hun oorsprong niet in de onderneming zelf, maar in de aard van de vereiste informatie vinden.

- a. Wat de informatie over de toekomstperspectieven betreft, kunnen wij ons niet uitspreken over de mogelijke realisatie van deze perspectieven en de veronderstellingen waarop deze gesteund zijn. Wel kunnen wij bevestigen dat zij op redelijke wijze werden opgesteld en dat zij geen enkele kennelijke tegenstrijdigheid bevatten met de informatie waarvan wij kennis hebben en met de redelijkerwijze voorspelbare algemene evolutie. Wij nodigen u uit kennis te nemen van de commentaren die wij hieromtrent hebben opgenomen in ons commissarisverslag.
- b. De volgende gegevens maken geen deel uit van onze opdracht ⁸ omdat zij gesteund zijn op informatie waarvan het voor ons noch technisch, noch materieel mogelijk is na te gaan of deze informatie correct is: (...)

Basis voor de certificering met voorbehoud van de jaarlijkse informatie

Deze sectie dient te worden toegevoegd wanneer de bedrijfsrevisor geen conclusie kan vormen over de getrouwheid en de volledigheid van de jaarlijkse informatie (par. 57 (iii) (c))

Uit onze werkzaamheden vloeit voort dat...

⁸ Artikel 17 van het KB van 1973 bepaalt dat het geschreven verslag over de jaarlijkse informatie over te maken aan de ondernemingsraad een bijwerking is van de basisinformatie, voorgeschreven in de artikelen 4 tot 14 van dit KB. De voorbeelden van dit modelverslag dienen derhalve aangepast te worden naargelang van de jaarlijkse informatie die door het ondernemingshoofd werd overhandigd.

Certificering met voorbehoud van de jaarlijkse informatie

Op grond van de resultaten van onze werkzaamheden en met uitzondering van gegevens in de hierboven vermelde bijzondere opmerkingen en de effecten van de aangelegenheid zoals beschreven in de sectie “Basis voor de certificering met voorbehoud”, certificeren wij dat de jaarlijkse informatie overgemaakt aan de ondernemingsraad (ondernemingsraden) van [de Vennootschap] getrouw en volledig is, dit wil zeggen dat zij:

- in alle van materieel belang zijnde opzichten overeenstemt met de jaarrekening, de boekhouding en verifieerbare en beschikbare documenten;
- geen van materieel belang zijnde inconsistentie bevat ten aanzien van de informatie waarvan wij kennis hebben gekregen in het kader van onze opdracht;
- de inlichtingen bevat die door wet- en regelgeving wordt aangeduid;
- consistent en relevant is zodat de leden van de ondernemingsraad inzicht krijgen in de economische, financiële en sociale positie van de entiteit en de mogelijke gevolgen ervan voor de werkgelegenheid, de besluiten, de resultaten en vooruitzichten.

[Periodieke [en de occasionele] informatie]

Basis voor de certificering met voorbehoud van de periodieke [en de occasionele] informatie

[...]

Certificering met voorbehoud van de periodieke [en de occasionele] informatie

Het ondernemingshoofd heeft ons de periodieke [en de occasionele] informatie meegedeeld, zoals opgenomen in de hierbij gevoegde bijlage. Met uitzondering van de effecten van de aangelegenheid zoals beschreven in de sectie “Basis voor de certificering met voorbehoud van de periodieke [en de occasionele] informatie” hebben wij geen feiten vastgesteld die ons ertoe brengen te denken dat de verstrekte informatie, in alle van materieel belang zijnde aspecten, niet getrouw en volledig is ten aanzien van de informatie waarvan wij kennis hebben gekregen in het kader van onze opdracht.

Verslag van de commissaris dat ons verslag over de jaarrekening en de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen bevat

Inzake de jaarrekening en het jaarverslag voorgelegd aan de algemene vergadering vragen wij u kennis te nemen van het commissarisverslag [dat hieraan is gehecht en] dat ons oordeel hieromtrent bevat.

Verslag betreffende de beperkte mate van zekerheid met betrekking tot de duurzaamheidsinformatie

Inzake de duurzaamheidsinformatie vragen wij u kennis te nemen van [ons verslag] [het verslag van [NAAM VAN DE BEDRIJFSREVISOR]] [dat hieraan is gehecht en] dat de conclusie over de duurzaamheidsinformatie bevat.]

[Aspecten met betrekking tot het overhandigen van andere informatie aan de ondernemingsraad

[Overeenkomstig artikel 2 van het koninklijk besluit van 27 november 1973 houdende reglementering van de economische en financiële inlichtingen te verstrekken aan de ondernemingsraden dient het ondernemingshoofd volgende andere informatie te overhandigen aan de ondernemingsraad:

- (...)

Wij hebben ons ervan vergewist dat deze werd overgemaakt aan de leden van de ondernemingsraad.]

[Indien het geval zich voordoet: De wet van 22 april 2012 ter bestrijding van de loonkloof tussen mannen en vrouwen en tot wijziging van de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven vereist dat de werkgever om de twee jaar een analyse maakt van de bezoldigingsstructuur binnen zijn onderneming. Dit verslag maakt geen deel uit van de economische en financiële inlichtingen van de vennootschap die wij moeten certificeren. Wij hebben ons ervan vergewist dat dit verslag werd opgesteld en overgemaakt aan de leden van de ondernemingsraad.]

[Overige aangelegenheid

[Zoals bepaald in par. A62 van de norm zou een paragraaf inzake overige aangelegenheid, bijvoorbeeld, gebruikt kunnen worden wanneer de bedrijfsrevisor de niet-naleving van een wettelijke termijn door het ondernemingshoofd wil meedelen (zie par. A75)]

Beperking van het gebruik van het verslag

Dit verslag is bestemd voor de leden van de ondernemingsraad (-raden) van de Vennootschap, teneinde te voldoen aan de voorschriften van artikel 3:83, 2° van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en mag niet voor andere doeleinden worden aangewend.

Datum van het verslag

Handtekening

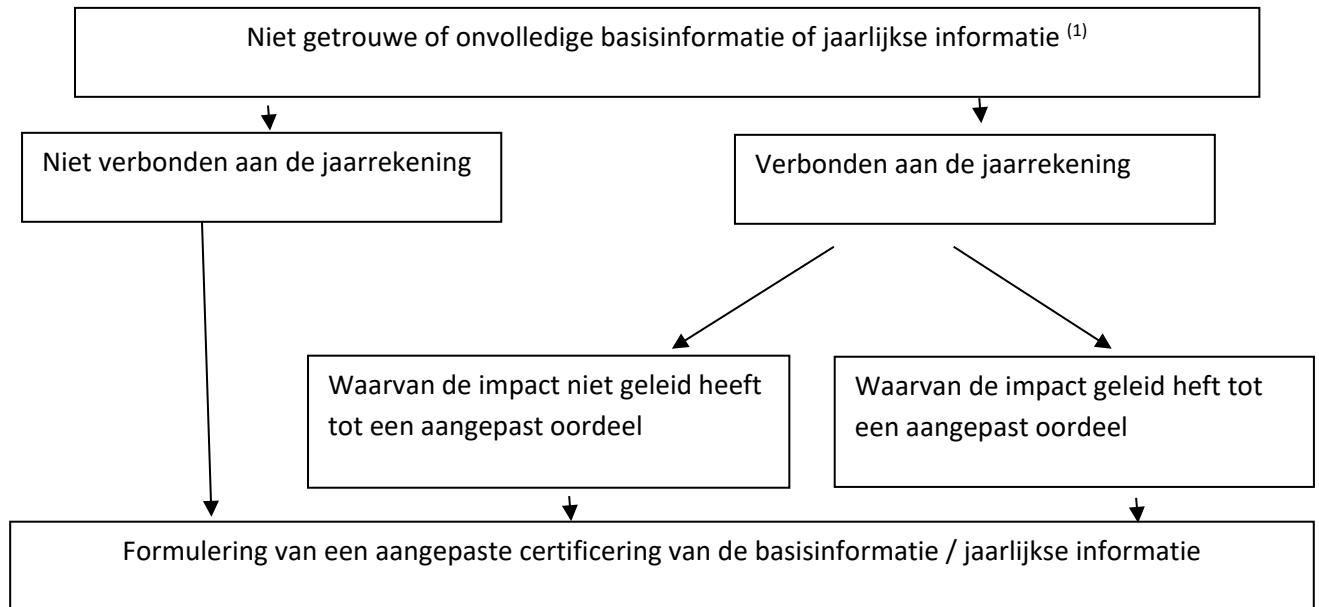
Bijlage 4 – Voorbeeld van verslag aan de ondernemingsraad over de verklaring en ontleding van de jaarlijkse informatie

Om zijn pedagogische rol in het kader van zijn opdracht tot verklaring en ontleding te versterken, kan de bedrijfsrevisor het nuttig vinden om zijn certificeringsverslag over de jaarlijkse informatie aan te vullen met diverse opmerkingen en analyses. Dit voorbeeld bevat elementen die, afhankelijk van de omstandigheden en de rechtsvorm van de entiteit, door de bedrijfsrevisor kunnen worden gepresenteerd.

COMMENTAREN VAN DE BEDRIJFSREVISOR AAN DE LEDEN VAN DE ONDERNEMINGSRA(A)D(EN) VAN [NAAM VAN DE ENTITEIT EN RECHTSVORM] VOOR HET BOEKJAAR AFGESLOTEN OP ____ 20__

1. ANALYSE VAN DE FINANCIËLE STRUCTUUR (Evolutie en opmerkingen) VAN DE JAARREKENING
 - a. Activa
 - b. Passiva
 - c. Resultaatrekening
 - d. Toelichting
2. ANALYSE VAN SOLVABILITEIT, LIQUIDITEIT, WINSTGEVENDHEID EN TOEGEVOEGDE WAARDE AAN DE HAND VAN RATIO'S
 - a. Solvabiliteit
 - b. Liquiditeit
 - c. Rentabiliteit
 - d. Toegevoegde waarde
3. ANALYSE VAN KASSTROOMOVERZICHT EN KASSTROOM
4. SPECIFIEKE ASPECTEN MET BETREKKING TOT HET COMMISSARISVERSLAG

Bijlage 5 – Voorstelling van de verhouding tussen het oordeel over het getrouw beeld van de jaarrekening en de certificering van de basisinformatie of jaarlijkse informatie

⁽¹⁾ Niet gecorrigeerd ondanks de vraag van de bedrijfsrevisor